

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1.50

SLOVENE C

== Inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . " 13 "
za trikrat . . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev

== Izhaja: ==
vsak dan, izveniši nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Špekulantije.

Je veliko ljudi, ki so veliki škodljivci v gospodarskem življenju in ki izsesavajo kakor pijavke narodno telo in se rede na stroške tujega dela in tujih žuljev; to so špekulantije. Take vrste ljudi pa ne pozna samo gospodarsko, ampak tudi politično življenje; so politične stranke, ki se ne naslanjajo na svoje lastno delo, na lasten trud, ampak ki žive samo od tega, da drugim sproti to podirajo, kar ti zidajo. Skratka politični špekulantije. Tudi pri nas jih imamo.

Pretekle dni so poročali liberalni časopisi, da je dobila »Zadružna zveza« za Štajersko 250.000 K brezobrestnega posojila. »Gospodarska zveza« na Kranjskem pa nič manj ko 600.000 K. Seveda ni na vsem tem ne pičice resnice. Ampak namen, iz katerega so to napisali, je zloben. Ko bi mi bili slabi, bi nam znalo tako pisanje škoditi. Ampak nekaj drugega hočejo liberalci s tem doseči, namreč sami so podpore potrebni. Nimamo nič proti temu, da jo dobe in sanirajo svoje žalostne finance. Čim več denarja pride v deželo, tem boljši je. Ali da se skuša na naše račune to doseči, to je vse obsodbe vredno. Kako so liberalci obljubovali in se zaklinjali, da je najboljša in najbolj pametna, da se denarni zavodi ne napadajo in da sami v tem oziru ne bodo v svoje časopise nobene besede zapisali! In vendar je vsaka druga beseda, ki pride iz njih ust, »deželni bankerot«. Naravnost neumevno je, kako more razsoden človek take čenče ljudem prodajati, ki so tako neumno izmišljene, da se njih lažljivost in neumnost lahko z roko otipa.

Za eno skušnjo smo pa pri tem bogatejši postali; liberalni stranki ni nikdar nič verjeti in nikdar nič zaupati, ker zmerom laže.

Na naših univerzah sede tudi špekulantije. V Avstriji svobodomiselstvo silno peša in se stara. V parlamentu nima posebno velike zaslonbe, ker ga je od tam pregnala splošna volivna pravica. V javnosti tudi gine njegov vpliv, ker mu stopa na prste krščansko časopisje in ga preganja tako, kakor se spodobi. Edino zavetišče ima še na univerzah. Tam ima še gorak kotiček, iz katerega bljuje žveplo in ogenj na

krščanstvo. Naše univerze so žalibog postale nek monopol svobodomiselcev, odkoder doni zmerom tista stara pesem o klerikalnem mračnjastvu in katoliški zaostalosti. In če se zgodi, da pride na univerzo profesor krščanskega naziranja, tedaj začno vpiti profesorji in študentje kakor judje pred Jeriho, da bi človek res mislil, da se univerze podirajo. Atentat na znanost, na svobodo, se sliši vse povprek; na silno slab fundament mora biti zidana ta znanost, če se boji kritike.

Na krakovski univerzi je bilo ustanovljeno novo mesto za sociologijo, in sicer na bogoslovni fakulteti. Za to mesto je bil imenovan mož krščanskega naziranja: svobodomiselno dijaštvo mu je samoobsebi umevno predavanja z razbijanjem onemogočilo. Vseučilišni senat je par teh razbijačev in razgrajačev iz univerze odpustil. In to je svobodomiselne študente tako razvnelo, da so udrli na univerzo in dijake in profesorje ven pognali. Univerza je sedaj zaprta. Najbolje je, da ostane toliko časa zaprta, da dijaki spet do pameti pridejo. Seveda je po sodbah liberalnih listov vsega kriv ne dijak, ampak profesor Cimerman. Če pa misli liberalna znanost in nje zastopniki, da si bodo na ta način svoj monopol ohranili, so v zmoti. Na univerzah zahtevamo ljudi, ki se res posvete vedi in resnici in ne propagandi ateizma in revolucije.

Najbolj premeteno in zvito pa špekulirajo avstrijski socialni demokrati. Naše delegacije so sklenile 312 milijonov novih izdatkov za vojaštvo, oziroma za vojno mornarico. Seveda je to silno grenak oreh, v katerega bodo morali ugrizniti avstrijski davkoplačevalci. Toda kaj hočemo: živimo v takih razmerah, v kakoršnih ima veljavo samo kanon in bajonet. Seveda socialni demokrati silno vpijejo in pretijo, da bodo začeli veliko gibanje proti tem izdatkom, češ, da je to ven vržen denar. Ne vemo, kaj poreko k temu vpitju delavci po ladjedelnicah. To pa vemo, da bi bili socialno-demokratski poslanci prvi, ki bi za te izdatke glasovali, ako bi bila nevarnost, da postavka v parlamentu propade. Toda v javnosti je treba igrati varuha davkoplačevalčevega žepa in se tako »neomadeževanega« ohraniti. In to je glavna stvar, četudi ni pravzaprav drugega kakor špekulacija na volivčev razsodnost.

Shoda v Šmartnem pri Litiji.

Tako lepega, tako veličastnega shoda še ni bilo v našem kraju. Cel litijski sodni okraj je bil zastopan po svojih najboljših možeh. Po tri ure daleč peš so prišli možje na shod. Bolj oddaljeni so se pripeljali z vlaki in vozmi. Nova prostorna dvorana v »Društvenem Domu« in galerija v dvorani ste bili natlačeno polni samih vrlih mož in čvrstih, zavednih fantov. Navzočih je bilo nad 600 oseb. Prišel je tudi na shod, topot prvič, vladni zastopnik, g. komisar Svetec.

Dr. Šusteršič prej še nikdar ni bil v Šmartnem, zato ga tudi večina navzočih še ni poznala. Prišli pa so na shod v prvi vrsti zato, da vidijo svojega načelnika in voditelja iz oči v oči, in da slišijo tistega, za čegar zastavo korakajo, katerega ljubijo kakor le morejo ljubiti svoj vzor, svojega prvorbitelja. Ko se načelnik dr. Šusteršič pojavi na odru, zaori mu v pozdrav tako gromovitu ploškanje in živio-klici, da se je dvorana tresla in vsa srca je obšlo tako navdušenje in veselje ob pogledu na svojega načelnika, kakor je to mogoče le pri tako zavednem, tako nepokvarjenem ljudstvu, kakor je naše.

Gosp. dekan Rihar otvarja shod in pove namen shoda. Predstavi kandidata g. Vehovca in načelnika stranke dr. Šusteršiča. V nad eno uro trajajočem govoru je dr. Šusteršič narisal vse delo in boje poslancev v deželnem zboru in uspehe dela in boja. Omenjamo le novi občinski volivni red, po katerem šele pride občina v prave roke, ne pa kakor dozdaj, ko so marsikje v občini odločevali ljudje, ki tam pravzaprav nimajo nič za opraviti, kakor n. pr. v Litiji. — Splošen krohot je nastal po dvorani, ko je govornik omenjal omejeno inteligenco naših liberalcev. Po mnenju liberalcev se našemu kmetu predobro godi. Božja pota se morajo odpraviti, cerkve so prelepe itd. Kaj jih to briga? Tudi liberalcem se naj prepovedo izleti in letovišča, boljše gostilne so tudi prelepe za liberalce, za nje je edino primerne še gostilna — Robavs. Naša narodna zastava je belo-modro-rdeča; naših liberalcev zastava je pa stara, umazana, strgana cunj, katero je danes nekdo izobesil v svojo čast in čast Šmartin-

skih liberalcev. Za te ljudi je bilo potrebno, da jim županstvo preskrbi poljake. Torej: šmartinski liberalci imajo za svoj prapor umazano cunj in prišli so že pod policijsko nadzorstvo! Kadar se liberalcem v deželnem zboru hlačice tresejo pred dr. Šusteršičem, piše »Narod«: »Tisti znani smeh dr. Šusteršiča.« Tudi našim liberalcem bi se hlačice tresle, da so slišali »tisti znani smeh« naših mož in fantov; ta smeh nam jamči, da naši liberalci nimajo nobenega kredita več med našim ljudstvom. Naj bevskajo v »Narodu« in lažejo do ostudnosti, kdo se briga zanje. Po dr. Šusteršičevem govoru se je v kratkih in jedrnatih besedah predstavil kandidat g. Vehovec. Njegov moški nastop, sonoren glas, še prej priporočilo dr. Šusteršiča, ugajal je vsem, njegova kandidatura je bila sprejeta soglasno z živio-klici.

Po shodu se je vršil občni zbor Kmečke zveze. Poročal je gosp. župan Hostnik, kaj se je vse storilo v preteklem letu. G. dekan Rihar je opozarjal na nove občinske volitve v Šmartnem in Litiji. Vsi naj storijo svojo dolžnost, pa bo konec liberalnemu gospodarstvu tudi v Litiji. Za Šmartno liberalci itak nimajo pomena. Ker se nihče ne briga zanje, so začeli po »Narodu« nesramno izživati. V »Narod« so spravili neumno laž, da ima občina čez 4000 K dolga, češ, da gre vse to za »Dom«, cerkev, organista in cerkvenika. V resnici pa občina nima ne enega vinarja dolga, le v proračunu je omenjena svota. Proračun so zlobno zamenjali z dolgom, češ, laž je, pa morda bo le kdo verjel. Pa ne bo! Liberalci ste preneumni, da vam še kdo kaj verjame, tisti časi so minuli, ko ste nemoteno farbali ljudi. Občina ni dala ne vinarja za nobeno podjetje ali društvo, kar je v proračunu, so tekoči stroški, teh se pa nihče ne more izogniti, tudi ni bilo nobenega ugovora proti proračunu. Ne za ušesa, za nos bi privlekli tisto šmartinsko figuro, ki laže po »Narodu«, pred občinsko desko in ga butnili z nosom v desko, da če ne zna brati, bo vsaj čutil, kaj je proračun in kaj dolg, da bo v drugič vedel saj tako lagati, da bo komu podobno. Gospod dekan je obljubil tistemu dopisniku, da mu da zastoj najboljše živinče iz hleva, če dokaže to, kar je pisal. Alo, korajžo, šmartinski liberalci, meso je drago, živina pa zastoj v dekanovem hlevu na razpolago.

LISTEK.

Ob mrtvaškem odru.

Spisal Vaclav Kosmák. Preložil Jožef Gruđen.

V Dolu je prišel gospod župnik iz cerkve. Bilo je po sveti maši. Na prsih je nesel telo Gospodovo. Pred njim je koračil cerkvenik in zvončkal. Za duhovnikom je spela množica ljudi in molila sveti rožni venec. Kadar gre duhovnik z zadnjo popotnico k umirajočemu po sveti maši, tedaj hite verniki za Najsvetejšim do same hiše, kjer biva bolnik. Tako navado imajo ljudje v dolski župniji.

Jutro je bilo megleno, vlažno. Po tleh je bilo vse polno rdečega in rumenega listja. Bil je listopad, ko najbolj pada listje z dreves in z drevesa človeštva. Duhovnik je stopil v revno koč. Šel sem za drugimi v vežo še jaz in zrl skozi odprta vrata v stanico. Bila je siromašna, a čedna. V postelji je ležala starka prikupljivega obraza. Na mizi je stal križ med dvema svečama, steklenica z vodo, v kateri je bil majhen kropilnik iz pšeničnih klasov. Gospod župnik je pokropil stanico, malo pomolil in pokimal tem, ki so bili v sobi, naj odidejo.

In šli so iz sobe pa zaprli vrata. V veži so se spustili v krčevit jok. Vprašal sem ženo, ki je klečala poleg mene:

»So to njeni otroci?«
»Njeni so, njeni; tri hčere pa sin; drugi so pa sorodniki.«

Čez nekoliko časa je duhovnik pozvonil. Šli smo v sobo, kolikor se nas je moglo natlačiti vanjo. Bolnica je ležala na postelji, a mili mirni blesk, kakor odsev zahajajočega solnca se ji je poigraval na obličju.

Duhovnik ji je podelil svetotajstva za umirajoče, jo mazilil s svetim oljem, pripravil na pot v večnost in ji dal poljubiti obraz Kralja nebeškega. Potem ji je dal roko in rekel:

»Bog z vami in ako vas pokliče k sebi, molite zame.«

Tedaj pa so pokleknila hčere z otroki v naročju in sin k postelji in najstarejša hči je izpregovorila:

»Zlata mati, prosimo vas vsi, odpustite nam, če vas nismo vselej ubogali ali če smo vas kdaj žalili in blagoslovite nas in naše otroke, da nas ne bo zapustil Bog po vaši smrti.«

In vse je začelo jokati in še gospod župnik si je otiral solze.

Mati je sedla, sklenila roke in govorila s tihim, uljudnim glasom, tihim in uljudnim kakor šepetanje senčnate lipe:

»Kaj vam naj odpuščam, mili otroci? Zmeraj ste bili pridni — Bog vas ohrani. Odpustite vi meni, ako sem vam dala kdaj slab zgled. Blagoslovi Bog vas in vaše otroke in daj vam roso neba in rodovitnost zemlje, krečaj vas

Bog Sin na duši in telesu in tolaži vas sveti Duh v vseh stiskah in nadlogah. Ne pozabite me, ko bom zatisnila oči! Ti, Nežka, si vzemi za spomin od mene »Ključ nebeški«, ti, Anica, moj kožuh, ti, Rezka, ki imaš največ teh malih, to-le pernico, tebi, Jože, pa nimam kaj dati razen »Bogca«. Spoštuj ga, po tvojem očetju je. Tiste cunje tam v skrinji — dosti jih tako ni — razdeli po moji smrti med sestre, kakor veš in znaš, pa pomagaj jim, kolikor bo v tvoji moči, ti si gospodar. — In zdaj bi si rada nekoliko odpočila.«

Padla je nazaj na posteljo in utrujena zaprla oči. Sin, hčere in vnuki so ji poljubljali roke in bridko plakali.

Toliko da je duhovnik zaprl vrata za seboj pa je pokleknil k postelji širokopleč mož in prosil s tresočim se glasom:

»Mati, prosim vas, odpustite mi; dostikrat sem vas žalil!«

Bolnica je odprla oči in radosten usmev, kakor žar večernega solnca, ji je preletel obraz. Dela je roko močno na glavo in prijazno pristavila:

»Bog ti odpusti, pa poboljšaj se! Od srca ti odpuščam vse, pa Rezke ne žali več.«

In možu so se začele dvigati prsi in po licu so se mu vlije solze. Poljubil je starki roko. Bil je njen zet, mož Rezkin, pijanec in sirovež. Ob postelji pa je klečal skesan in potr. Ta prizor mi je pretresel srce.

Odšel sem z drugimi vred in koračil od Dola navzgor po holmu proti gozdu. Med tem se je megla vzdignila, zimsko solnce je svetilo medlo in tiha žalost je vela preko polja. Jaz sem si pa mislil: Ko bi se tako v vsaki hiši sešla vsa rodovina ob smrtni postelji očetovi ali materini ter prosila umirajoče za zadnji blagoslov, izvestno bi v marsikaterem domu vladala večja sreča in marsikatero trdo srce bi se omeščalo ob smrtni borbi za vselej! Sedel sem ob gozdu poleg grma. Le tupatam je visel zelen listič na njem, a kakor kri rdečih jagod je bilo na njem brez števila. To je krasnih, pomladnih cvetov sad, sad trd, omleden, znatraj pust. Oster mraz pa ga bo zmečkal, da bo užiten. — In začutil sem v sebi nekako utrujenost, kakor bi imel sam umreti to jesen. Vzel sem v roke piščal in si začel piskati. Žalostni zvoki so se pri-tajeno razlegali preko otožne okolice:

Pomlad bo prišla
Pa mene ne bo . . .

Ona starka ni učakala pomladi. Ko sem koračal čez nekoliko dni zopet skozi Dol, so nesli mrliča k pogrebu. Med pogrebnički sem spoznal hčere nedavno previdene žene. Šel sem še sam za pogrebom. Ob grobu nisem slišal nobenega vika, nobenega krika, pač pa sem videl obilo solz in brezkončno bolest.

Kadar pa so položili krsto poleg groba, so jo poljubile hčere ena za dru-

„Slovenska Straža.“

Ob sinji Adrijii v Sv. Križu pri Trstu smo zadnji nedeljo otvorili svoj drugi otroški vrtec. Važna je ta točka ob morju. »Lega nazionale« je v bližini vasi sezidala otroški vrtec in ljudsko šolo za otroke iz Sv. Križa in Nablrežine. Pričakovati je bilo, da bodo vsi tržaški Slovenci z vsejemo pozdravili ustanovitev otroškega vrtca. Razočarani smo bili; resno pa povemo slovenski javnosti, da od slovenske strani vsaj nasprotovanja nismo pričakovali. Ena bogata skušnja več. Premagali smo vse težave, vpliv domačih liberalcev in socialnih demokratov se je ob zdravem razumu domačega prebivalstva za plemenito narodno delo »Slovenske Straže« izkazal za popolnoma brez moči in imeli smo v nedeljo zmagovit dan.

Po sveti maši je gospod župnik Furlan blagoslovil prostore otroškega vrtca. Ljudstva se je kar trlo. Nato je givoril vrtec; zbirali se bomo in vodili otroke v znamenju sv. Križa in v smislu svetih bratov Cirila in Metoda, ki sta nam prinesla besede izveličanja v domačem slovenskem jeziku. Katoliška in narodna vzgoja! Zvestoba Kristusu in narodu! V imenu staršev je izročil 40 malih dečkov in deklic gđ. vrtnarici Julki Viskovi, da skrbí zanje kakor mati in jim da katoliške in narodne vzgoje. V imenu predsedstva »Slovenske Straže« je govoril jurist Fran Jež. Iz ljubezni do otrok, ki so bodočnost naroda, je ustanovila »Slovenska Straža« ta vrtec. Ohranimo mladino, da bo tudi v kasnejši starosti značajna in v verskem in narodnem oziru — in ni se nam treba bati za našo bodočnost. Svoje najdražje so starši zaupali »Slovenski Straži«, naj ji zaupajo vedno in to zaupanje nas bo storilo močne, da premagamo vse napade tujcev. Vsi otroci so bili obdarovani in rajske veselje je bilo razvito v srcih in obrazih vseh mladih in starih.

Popoldne je bil ustanovni občni zbor podružnice »Slov. Straže«. Ljudstva je bilo nad 300. Po otvoritvenem govoru gosp. župnika Furlana so z igrali vrli tamburaši iz Nablrežine pod vodstvom č. g. župnika Angelja Čargo »Hej Slovenci«. V enournem govoru je nato jurist Jež razlagal naš narodni položaj in nasilstva Nemcev in Italijanov proti Slovincem. Končni cilj jim je: vzeti nam zemljo in priti do morja. Narodnoobrambno delo je nujno potrebno. Proti sovražniku, ki dela sistematično proti nam, je treba organiziranega odpora. Zato se je ustanovila »Slovenska Straža«. Postavili pa smo svoje narodno-obrambno delo na versko podlago, ker sv. vera in cerkev sta branila in ohranila slovenski narod skozi celih tisoč let, ko ni bilo nikogar, da bi se usmilil tega ljudstva. Sv. vera in sv. Cerkev sta se izkazala kot važen branik, zato bomo delali tudi naprej z njima v soglasju. Zaupamo v božjo in svojo pravico; zato pride enkrat dan svobode, ko bo konec zatiranja, ko bo narod naš imel nemoten razvoj in blagostanje. Z vero v božjo pravičnost, z zaupanjem v lastno moč in z ljubezni polnim požrtvovalnim delom bomo zmagali. Velikansko navdušenje je sledilo govornikovim besedam. Vse ljud-

stvo je pelo našo koračnico »Naprej zastava Slave«, katero so vdarjali vrli tamburaši. V podružnico se je takoj vpisalo 70 članov in novi sejevalci oglašajo. V odbor so izvoljeni: predsednik Anton Tence, ostali odborniki Jože Košuta, Anton Bogatec in župnik Andrej Furlan. Tako je bila zadnja nedelja nova zmaga slovenske in katoliške misli ob sinji Adrijii in nov klic vsem zaspanim, da se vzdramijo k narodnemu življenju in delu, zavednim pa je dala novega poguma, novega zaupanja v zmagovitost našega dela. Po delu in žrtvah do zmag in svobode!

Ustanovljajte povsod nove podružnice »Slovenske Straže«! Schulverein ima čez 2000 podružnic, Südmarka 845 delavskih, Ciril-Metodova družba čez 230. In »Slovenska Straža«? Kaj naj res ostanemo pri številu 185. Vzdržite se. Položaj našega ljudstva je tak, da mora v sleherni župniji biti podružnica »Slovenske Straže«, da širi narodno zavednost in zbira prispevke za zatiranje obmejne brate. Zavedajmo se, da smemo upati v tem boju samo na svojo silo in samopomoč. Če sami nečemo rešitve in boljših narodnostnih razmer, potem ne tarnajmo o krivicah in žalostnem stanju!

Nova podružnica se ustanovi v Leskovicu pri Krškem. G. kaplan Kopitar, ki je bridko občutil narodnostni boj na Kočevskem, tako globoko umeva njeno potrebo in delo, da je bila njegova prva skrb, da na novem kraju svojega delovanja ustanovi podružnico »Slovenske Straže«. Gosp. Kopitar bodi vzgled vsem! Na dan, nove podružnice.

Nekaj podružnic spi. Nikakih poročil ne moremo dobiti od njih. Vse speče spomnimo, da niso bile ustanovljene za spanje, ampak za življenje in delo! Kdor hoče spati, naj spi, a naj si ne prisvaja imena čuječega narodnega stražarja! Iz spanja na delo! Velik boj, velik dan se bliža.

V bližnji bodočnosti bo rabila »Slovenska Straža« več tisoč kron za narodne potrebe, katere mora na vsak način podpreti. Vse zavedne Slovence in Slovenke prosimo, da pomagajo uresničiti te narodne naprave. Brez denarja rešitev obmejnih bratov ni mogoča. Ljubezen do domovine zaukazuje tudi denarne žrtve. Ne samo simpatij »Slovenski Straži«, ne samo dobrih nasvetov, ampak tudi denarja ji dajte! V prvi vrsti se obračamo na naše hranilnice in posojilnice. Pristopite kot članice k »Slovenski Straži«. Letna članarina 10 K. Pri razdeljevanju čistega dobička odločite primerno vsoto »Slovenski Straži«!

15.000 kron več letnih stalnih dohodkov bo imela »Slovenska Straža« že letos, ako pristopijo kot člani vsa naša izobraževalna, bralna, pevka društva, Marijine družbe, Orli, Bogomile, mladeniške in dekliške zveze, hranilnice, posojilnice, zadruga in županstva. Naj ne bo ta naša prošnja zastoj.

Več kron bi lahko donášal narodni kolek. Naročajte ga! Vsa društvena oznanila in dopise, vstopnice kolekujte z njim. Naši listi so sklenili, da bodo prinašali samo tiste

društvene dopise in vabila, na katerih je pet narodnih kolkov.

Več dohodkov bi lahko dale razglednice: Junak. V zalogi jih je še nekaj tisoč. Skrb podružnice bodi, da se hitro razprodajo. Podružnice, ki še niso plačale kolkov in razglednic, prosimo da to takoj store, ker nam leži v kolkih velik denar.

Izpraznite nabiralnike in pošljite denar z opombo: Iz nabiralnika. Priporočamo blago »V korist obmejnim Slovincem«:

1. Kolinsko kavino primes z ovitkom »V korist obmejnim Slovincem«, na katerem je pečat »Slovenske Straže«. Pred kratkim je prejela »Slovenska Straža« 1000 kron od te cikrije.

2. Po vsem Slovenskem gre glas, da ni boljših droži, kvasu, kakor so one iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Franciškanska ulica 8. »Slovenska Straža« želi, da bo krog odjemalcev še bolj hitro naraščal. Podpirajmo domačega podjetnika, podpirajmo obenem »Slovensko Stražo«.

3. Užgalice »V korist obmejnim Slovincem«. Glavno zalogo ima sedaj C. Menardi v Ljubljani. Skrbite, da se povsod rabijo samo naše užgalice!

4. Papir iz tovarniške zaloge »Slovenske Straže«. Dobijo se vse vrste papirja za župne, občinske, odvetniške pisarne in vsa druga podjetja, kakor tudi za privatnike. Blago dobro, cene primerne. One naročnike, ki so naročili ta papir potem »Slovenske Straže«, obveščamo, da pride papir čez 8—10 dni v Ljubljano, nakar bomo takoj izvršili njihova naročila.

5. Priporočamo milo iz zaloge C. Menardi v Ljubljani.

6. Opozorjamo vse trgovce, da je pravkar izšlo tudi manufakturno blago z imenom »Zvezdna tkanina« in varstveno znamko »repate zvezde«, ki se prodaja v korist »Obmejnim Slovincem«. Apelujemo na narodno zavest vsakega trgovca, da vpelje v svojo trgovino »zvezdno tkanino«. S tem ne storite le svojo narodno dolžnost, temveč pridobite si tudi vsled dobre kakovosti tega blaga mnogo odjemalcev.

Istotako priporočamo vsem zavednim Slovincem in Slovenkam, ako hočete imeti dobro in zanesljivo trpežno blago za obleke, zahtevajte pri nakupovanju od vsakega trgovca le blago z napisom »Zvezdna tkanina« in z varstveno znamko »repate zvezde«.

Zatorej kupujte le »zvezdno tkanino« v korist »Obmejnim Slovincem«. Zaloga »Hermes« v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5.

7. Kregar in Seljak, Ljubljana, Sv. Petra cesta, izdelujeta neprekosljivo najboljše čistilo za čevlje in vsako drugo usnje.

S kupovanjem navedenega blaga podpiramo obmejne brate!

Sklad Mohorjanov 1910.

214. Mohorjani št. Jošt na Kozjaku po kn.-šk. župniškem uradu 2 K; 215. Mohorjani Brežice po kn.-šk. mestnem župniškem uradu 6 K 14 vinarjev; 216. Mohorjani v Ribnici po kn.-šk. farnem uradu 12 K; 217. Mohorjani na Bledu po gosp. Jan. Oblaku 10 K; 218. Mohorjani Planina pri Vipavi po g. Albertu Pravst 3 K; 219. Mohorjani Leskovec v Haložah po g. O. Škamlec,

župniku, 10 K; 220. Mohorjani Rogatec po g. F. Šalamon, dekanu, 5 K; 221. Mohorjani v Besnici pri Kranju 16 K; 222. Mohorjani, Trnovo, Ljubljana, 18 kron. — Mohorjani! Še je čas! Zbirajte dalje!

Nov ustanovnik.

Neimenovan v Ljubljani 200 K.

Slomškov dar po 20 K.

Dr. Anton Ratajec, št. Vid, 20 K.

Nadalje se je nabralo kot Slomškov dar.

Podružnica »Slov. Straže«, Breznica, 13 K 50 vin.; po g. F. Weiβu, dar vesele družbe pri Brenčiču, Ljubljana, 3 K 40 vin.

Iz nabiralnikov.

Podružnica v Kranju 14 K 28 vin.

Idrijske novice.

i Napredek zadnjih trideset let našega mesta je razviden iz naslednjih podatkov. Leta 1880. je štela Idrija 392 stanovanjskih hiš, 1029 stanovanj in je imela 4146 prebivalcev. Leta 1890. je bilo stanovanjskih hiš 404, stanovanj 1167 in 4948 prebivalcev. Leta 1900 je bilo v 500 stanovanjskih hišah 1374 stanovanj, prebivalcev 5729. Po zadnji štetvi leta 1910. ima Idrija 559 stanovanjskih hiš s 1455 stanovanji, prebivalcev pa 6101. V teku 30 let se je torej pomnožilo število stanovanjskih hiš za 167, stanovanj je več 426, prebivalstvo pa se je pomnožilo za 1955 oseb. Zadnjih deset let se je sorazmerno prebivalstvo za dobro polovico manj pomnožilo, nego v prejšnjih desetletjih, kajak od leta 1880. do leta 1890. se je pomnožilo za 802 osebi, od leta 1890. do 1900. za 781 oseb, od leta 1900 do leta 1910. pa samo za 372. Vzrokov je več. Poglaviti je pač, da je število rudniških delavcev stalno, zato mora mladina po svetu za kruhom. Število prebivalstva bi bilo tudi višje, če bi ne bile ravno počitnice 31. decembra, kateri dan se je vzel za podlago.

i Stari izginevajo. Dne 11. januarja t. l. je umrl v Inomestu na Tirolskem c. kr. svetnik v pok. Viljem Leithe, ki je bival v Idriji 25 let. Pod njim je prenehala cesarska gostilna pri črnem orlu v erarični reži. Bil je prijazen gospod, blagega, globoko vernega srca. Kaj rad je hvalil, kako sposobne in zanesljive paznike da ima idrijski rudnik. Dokler je še mogel, je prihajal vsako leto o Vseh svetih v Idrijo na grob svoje pred več leti umrle soproge. — Dne 27. januarja t. l. je pa v Pribramu na Češkem umrl nagloma c. kr. rudniški nadsvetnik v pok. Ivan Onderka v starosti 78 let. V Idriji je služboval v letih od 1868. do 1881. kot predstojnik stavbinskega in strojnega urada. Pod njim so zidali prve erarične delavske hiše, n. pr. na Leopoldovem predmestju in za eraričnim hlevom. V njegovo dobo padejo oni hudi politični boji med Slovenci in Nemci, ki so se bojevali tudi v Idriji. Onderka je mnogo skušal storiti za nemštvo, a je zadel ob hudega nasprotnika, pokojnega Valentina Trevna, ki je vodil Slovence in z njimi zmagal. Naj počiva v miru!

i Iz ljudskega štetja. V občini Spodnja Idrija so našli 2099 ljudi —

go — poslednjikrat, potem pa sta vzela sin in zet vrvi ter spustila drago truplo v senčno, mirno posteljo. Položili so jo v siromašno krilo odedo, ali uverjen sem, da bo vstala nekoč v večji slavi, kakor mnoga trupla, ki so bila v svili in žametu v srebrnih krstah položena v dragocene družinske rakve.

Duhovnik je zapel »Salve« pa odšel. Ubožni otroci ubožne matere so pa še dolgo klečali ob dragem jim grobu in bodo še večkrat klečali, dokler bodo živeli.

»A je kej trden must?« — »Ja!« — »A gre lohka naša vojska skus?« — »Lohka, če nam ta zadnja pestete!« — »A glihal unkat mladini pred štepan-

skem mustam, ke gaje puskušu kumesjon, če je zadost mučan. In mladinska vojska, ke ni velika, je smuklna čez must, kokr de b mignu, sam redehterja ud mladinu sa pa ujel, ke se ni mogu tku hitr skus skubacat.

Tku, zdej veste, za kua sa mladini hedi na štepanks must in za kua tulk čeznga zabaulaja za dva krajcerja na dan. U resnic je pa must fajn in zadost mučan, de na u skp padu pud nubenem mladinom, tud pud samem placešpetarjam ne, pa če gre še tku hedu nalužen ud cirilmetodarske veselice iz štepanevsi čez must. Sevede, kar se širokost am tiče, je kej družga. Šrok ta must ni zadost za mladine, tu je res. Al za marskašnga mladina je učaseh še Krauja dulina preoska, tu se na da utajet. In glih unkat sm narajmu na enga sutrudnka ud mladinarskega lista, ke je mou pouhn ksiht sameh mavre in ke sm ga prašu, ki je nabrau tku lepe farbe na ksiht, se je začeu tku kisl držat, kokr de b mu kdu iz poprika jezek namazu.

»Pu žvot b me šele vidu,« začeu je jamrat. »Pu žvot sm pa že tku močaradast, ket kašna cebra in tu vse zavle tega, ke sa zidovi iblanskeh hiš tku trdi.«

»Pa b šou pu sred ceste,« sm mu jest svetvu.

»Kaj misleš, de nism šou?! Ampak zdej sm se na ena plat zaletu, pol pa spet na ta druga in kulkr širi je bla cesta, tulk iz večem švungam sm

prietu u zid in tulk več flek se m puzna zdej na žvot.«

»Ja, viš, prjatu; temu se pa na da pumagat,« sm jest zmigu iz ramam.

»Kaj b se na dal pumagat! Ta bla lepa! Mi nej pridema enkat u ubčinsk svet, pa uš vidu, kuku se u dal hitr pumagat! Pr ta peru sej uma sklenil, de morja usi iblansk hišn pusestniki pestet soje hiše ud tal pa du peruga štuka iz štrozakem ubbit. Kdur na u šterndvejšeteh urah tega sturu, uma pa mi na negave stroške pustl tu nardet, pa še štraf u mogu plačat.«

»Tu je pa kej družga! Zatu pa mende placešpetar iz takmo ajfram agetira nuč in dan iz dohtar Taučarjam pu štarjah, ke se buji za soja koža, de b s ja tud tku lepu na pu-flekou, kokr s s ja ti. Al, za kua pa zdej čez štepanks must zabaulate, de je prevozek? Inženir, ke ga je delu, vnder ni mogu vedet, kašn ste mladini, drgač b se gvišn na tu uziru.«

»Sej jest nč na rečem! Jest se um že kok skus skubacou; sej pridem tku malkerkat na u konc; ampak mal morma puzabaulat čez take rči, ke jh nisma mi naredl. Sej iz dragina je glih tku! Č b zdela h sreč na blu dragine, tu b nam hedu trda predla pr agitaci; tku pa kar mal ud dragine puvema, pa sa puslušauci tku naudušen, de b nas ta narrajš ud naudušejna kar pužrl; pusebn placešpetar se zdi ldem hedu apetitileh, ke ma tulk luja na seb, ket kašn argentinsk vou. Šcer pa, pu prav vic rečen, nam je must na use plati

ušeč, sam tu nas u uči bode in nas na use kripile gifa, de na tem muste nisa naredl tiste table: »Ta must sma pustaul, ke je biu Ivan Hrihar iblansk žepan.« Č b bla taka tabla gor, b nu-bedn žou besede na reku.«

»Kej tacga pa mladini vnder na morie pugervat! Sej gspud Hrihar ni več iblansk žepan — — —«

»Tist je use glih! Ke je biu še On žepan se je že vedl, de uja mogl bt usi mustovi na nou pustaulen, in tu je zadost.«

»Ja, pol b mogle pridet pa na use mustove, kar jh uja še čez cesarsk grabn, al pa čez iblanca pustaul, take table.«

»Tu se zastop! Kaj misleš, de ideja ni nč uredna?!«

»Prjatu; tu pa na gre! Če b ble na ush mustoveh take table, b še nazadne mislel tujci, al pa našeh utrck utroc, de preh, ke še ni biu Ivan Hrihar iblanske žepan, kratk in mal mustou u Iblan mel nisma in de sa kar čez Iblanca playale naše mame, kedr sa šle na plac kepvat jajca, grincajk in druga taka za želodec putrebna reputija.«

»No ja; nej pa bo! Zdej sma tku umouknel in nazadnje ta must še puhvalil; zakua b se pol čez tu še gor držu.«

»No, viš! Kua je pa drgač kej nouga?«

»Ja, misleš, de uma mi tlela usakmo čluvek pusebi nuvice prpoudval? Zatu pa mama list. Za kua ga pa n bereš? Naš list je ta narbulš infirmi-

ami Slovenci. V mali občini Čekovnik je pa med 345 prebivalci priglasi 10 kmetcev, med njimi žena, rojena Gorenjka — Slovenka z družino, ker je mož mnenja, da je njen občevalni jezik nemški, češ, da ž njim kramlja po nemško.

i Obično spoved molijo v »Narodu« naši liberalci. Naravnost povejo, da je posestnik Kobal, ki je zidal klet, a jo mora sedaj podreti, žrtev naivnih ljudi. Naivnost se pa le pri malem otroku pokaže, pri že odraslih pa se »je strašno maščevala«. Zato bode imel posestnik veliko škodo, ker se je zanesel na mlade, neizkušene, naivne ljudi. — **»Kdokoli ta naivnost?«** Povedali smo že prej, da je prejšnja posestnica sedanje Kobalove hiše tudi hotela zidati klet, in to ob času, ko še ni bilo sedanjega dekana in tudi ne kateheta Oswalda v idriji, pa tudi ne sedanjega klerikalnega deželnega odbora v Ljubljani. In kakrat so se sosedje uprli, kakor so se sedaj in stvar je bila preprečena in ni zidalo, a nobeden ni bil takrat tako naiven, kakor sedaj, da bi iskal krivdo na idrijskih duhovnih ali na ljubljanskem deželnem odboru. Naivnost pa se je rodila, ko so začeli na občinske stroške zidati hiše, ki so bile na tako slabo napravljene, da je bilo v šestih letih vse za nič. Pod je segnil, streha je postala luknjasta, leseno podstrešje preperelo in na zidu se je vgnezdila goba. Vsaj tako so pravila liberalna poročila. Hitro naj bi se zopet zidalo drugo večje poslopje. Nekaj liberalnih velikašev, ki so dajali različni material za stavbe, je videlo, da se da pri stavbah marsikaj zaslužiti in ker ni bilo več let nobenega ugovora, postali so oni in njih mlajši pristaši naivni. Le oni, ki je moral tako nerodnost sam plačevati, se je izmodril in spomnil, da tako ne gre naprej. Poslušil se je občinske pravice in ugovarjal proti takim sklepom. In ker je s stvarnimi razlogi podprl svoje pomisleke, se mu je ugodilo. A sedaj je pa ogenj v strehi pri onih, ki so bili dosedaj razvajeni ter so si domišljevali, da kar se oni pomenijo med sabo, to mora po celotnem mestu veljati.

i Portugalskega mišljenja ne morejo skriti. Da bi od sebe odvrgli krivdo, napadajo skoraj v vsakem dopisu kateheta in zadnji čas še dekana, češ, da dva hujkata ljudi, ona sta kriva, če pride kak liberal v škodo, ker se nam je na limanice vsedel, upijmo, da sta vse nesreče kriva le dekan in katehet, pa se bode nam verjelo. Od kraja so zabavljali na deželni odbor in mu podtikali pristranost in nepoštenost, a ker se ta ne zveni za vik in krik, so morali kakega drugega na piko vzeti. Koliko bolj bi bilo s tem, da mahajo po duhovnih, bode prihodnost pokazala. Vsaj napadena dva se tudi ne zmenita za javkanje in gresta svojo pot. Žalostno bi bilo, ako bi naivni mladi hoteli imeti vse pod svojo komando.

ran, tu je tku gvišn, ket amen u Očenaš; zatu ke mi na prnesema preh nubenice, predn ja na prneseja že usi ta druh sluvensk in nemšk listi, kar je znamne, de je resnična in de ja žihr usak vrjame.

»Tu je pa mal pozn, a ne?«
»Nej u pozn! Nam se nekamer na medi; tistim, ke naš list bereja, pa mende tud ne, ke čakaja najnga ub pundelkeh du večera, de s mi mal kocnjamr preženema.«

»Tu m uš pa mende ja puvedu, za kua placešpehtar in pa gespud dohtar Taučar več skp na lumpata in shode na prštima vata? A sta pršla spet kej maskriž, de je zdej gespud dohtar Trillar začeu placešpehtarjuva rola špilat?«

»Jest mislem, de ma placešpehtar faulenca zatu pa na more več tku iz soja štima vn, in pa zmeri ena tud na more prpoudvat, družga pa na vé. Sej gespud dohtar Taučar tud neče na shodeh nč več ta peru guvort, ampak pešti zmeram ta narpreh Brganta al pa Bolčuga gespuda začet, pol ja zadne čase še gespud dohtar Trillar mal na dougu putegne, nazadne se pa že tud gespud dohtar Taučari jezek razveže. Prauja, de pr ta trekmo pulitre, če je dobra kapica; drač pa šele pr ta četrtmo, al pa še clu pr ta petmo. Tu je, kokr je glih pijača. Sej se tu tud na negaveh govoreh punavad puzna, kašna kapica je narajmu. Učaseh je že tuse tku vuden, kar puve, de začne čluveka kar pu čevoh grizt, če ga pusluša; učaseh je pa bl šorf in ugnen.«

»Tu sm jest tud že zamerku, pa nism vedu, ke leži ta uržah. Tok pa hvala lepa za dons, de s m puvedu; kedr b ti kej rad vedu, se pa ubrn na

Jeseniske novice.

j »Upor Bohinjcev«, narodna igra g. Fr. Ks. Steržaja se je preteklo nedeljo ponovila v katoliškem delavskem društvu na Savi s tolikim uspehom, da obširna dvorana zopet ni mogla sprejeti pod streho vseh ukaželjnih gostov. Udeležilo se je predstave jako lepo število Bohinjcev, Gorjancev in drugih okoličanov. Prišlo je tudi mnogo Korošcev, posebno iz Sveč in St. Jakoba v Rožu. To pot so posebno poviševale vtis lepe narodne noše iz starih časov, ki jih je društvo preskrbel gosp. pisatelj Fr. Ks. Steržaj, za kar mu bodi tu izrečena najprisernejša zahvala! Kakor kaže, se bo morala na vsestranske želje predstava svojčas še enkrat vprizoriti.

j Našemu delavskemu društvu se v kratkem obetajo pet nove narodne igre. Tako pripravlja g. Fr. Ks. Steržaj »Vojaškega beguna«, g. Abram na Goriškem pa »Zlatoroga«. Prijateljem našega društva: Na zdar!

j Občni zbor. Jutri v nedeljo ob pol 8. uri zvečer se vrši občni zbor kat. delavskega društva na Savi v Del. Domu, in sicer delavskega društva sploh, telovadnega odseka Orel in ženskega odseka delavskega društva, na kar opozarjamo naše delavstvo.

j Šola je zamrznila na Jesenicah preteklo sredo. Kaj takega pa menda tudi v Sibiriji ni! V najhujšem mrazu pa šola ni imela nažaganih drv, tako da so otroci nekaj časa jokali v šoli od mraza drhteč, potem pa so jih morali spustiti domov, na kar so mali od veselja vriskajoč pritekli k domačim pečem. Če se to ne pravi predpustnih norcev briti, potem pa ne vemo, kaj bi rekli. Na jeseniški šoli, ki zamrzne ob sežnjih bukovih drv, morajo vladati res prave culukaferske razmere!

j Shod pri Sv. Križu nad Jesenicami na Svečnični dan se je jako lepo izvršil. Vsi možje svetokriške župnije so se ga udeležili in tudi mnogo delavstva z Jesenic. Jeseniški sociji so odpisali na shod svoje zastopstvo, ki pa se je smrtno blamiralo. Po shodu so sociji pri Sv. Križu ukradli vrh, ter jo napeli čez cesto, da bi kak naš somišljenik čez njo ponesrečil. Tudi to se je socijem ponesrečilo, ker vrv čaka na Savi, da se posodi socijem, kadar bodo občutili željo, da se obesijo.

Iz seje S. K. S. Z.

Ljubljana, 31. jan. 1911.

Po današnjem prvem predavanju v našem »Ljudskem Domu« je imel odbor S. K. S. Z. svojo prvo sejo v »Ljudskem Domu«. Vodil jo je »Zvezni« predsednik dr. Krek. Odbor S. K. S. Z. se setavi sledeče: Predsednik dr. Krek; podpredsednika L. Smolnikar in M. Mošker, blagajnik J. Sedmak; tajnika J. Traven in Ivan Štefe, knjižničar Peter Bizjak.

Vzbujanje zanimanja za branje in izobrazbo.

Po delu S. K. S. Z. društev in po raznih ljudskih poučnih tečajih se ljudstvo vedno bolj zanima za branje in za proučevanje stanovsko gospodarskih vprašanj. Po knjigah in časopisih je raztreseno veliko stvari, ki jih ljudstvo ne pozna. Potrebno je, da ljudstvo dobi priliko in dozna, kje da lahko najde stvari, ki ga zanimajo. Opozarjamo glede na ta sklep na članek Kmetijske knjige in spisi, ki ga je objavil »Domo-ljub« v svoji 5. letošnji številki. Z ozirom na to se sklone, da izdela in izda S. K. S. Z. kazao, ki obsegaj našo splošno socialno, kmečko, delav., združno, politično literaturo, kakor tudi slovnstvo. Sestava tega kazala se pove-ri gg. dr. A. Ušeničniku: splošno socialne; Krhne: delavske; Rataj: kmečke; Traven: združne; dr. J. Zajec: zdravstvene zadeve in dr. Dolenc: slovnstvo. Ta sklep gotovo razveseli vsakogar, kdor je moral brskati po starih knjigah in listih kadar hoče kako stvar proučiti.

Varstvo žensk.

Tudi pri nas je že postalo pereče vprašanje ženskega varstva. Veliko naših slovenskih deklet pade v kremplje mednarodnih trgovcev z ženskim blagom: V Aleksandriji in Ameriki, a tudi drugod pograbi omenjena mednarodna trgovina že veliko naših deklet. V varstvo naših deklet mora nastopiti naša ženska organizacija in se mora ustanoviti ženski odbor v Ljubljani, ki naj izvede v Ljubljani kolodvorski misijon (Bahnhofmission). Ta organizacija že obstoja malone po vseh večjih srednjeevropskih mestih. Odposlance, ki imajo posebno znamenje, da jih potujejo ženske lahko poznajo, imajo dolžnost, da sprejemajo pismo priporočene došle ženske, paziti morajo tudi na došle neizkušene ženske, da ne padejo v roke takih ljudi, ki preže

na neizkušene došle ženske, osobito z dežele. Toliko načelnih pojasnil o nameravani prepotrebni novi organizaciji, ki bo izpopolnila tudi našo »Rafaelovo« organizacijo v varstvo izseljen-cev. Glede na uvedbo kolodvorskega ženskega varstva je predsedstvo S. K. S. Z. v trajnem stiku z grofico Fünfkirchen, ki ima glede na varstvo potujočih žensk velike zasluge.

Ljudski oder.

V »Ljudskem Domu« bomo imeli tudi ljudski oder. Glede na uporabo »Ljudskega odra« velja načelo, da ne sme biti »Ljudski oder« izključna last kakega društva. Pristopen bo »Ljudski oder« vsem našim društvom. »Ljudski oder« je odsek S. K. S. Z. Namen mu je da skrbi za naš gledališki naraščaj in za redno dramatično šolo. V odsek »Ljudski oder« se odpošljejo iz odbora L. Smolnikar, predsednik; A. Robida, poročevalec, A. Svetek, dr. Dolenc in Ivan Štefe. Nadalje se pozivajo vsa naša ljubljanska in bližnja okoličanska društva, da odpošlje vsako po enega zastopnika v odsek »Ljudski oder«.

Sestanek naših režiserjev.

Že dolgo goje naša izobraževalna društva željo, naj bi bil v Ljubljani poučni tečaj naših režiserjev. Sklene se, da se letos spomladi izvede poučni tečaj režiserjev naših odrov. Tečaj bo trajal tri dni; 1 dan teoretični, 2 dni praktični pouk. Čas tečaja in podrobnosti se še objavijo. Referat »sestane naših režiserjev« se poveri odseku »Ljudski oder«.

Petje in glasba.

Pohvalno se omenja kulturno delo »Ljubljane« na kulturno umetniškem polju našega ljudstva. Sklene se delati na to, da se prično ustanavljati po naših društvih manjši orkestri po načrtu, ki ga izdelaj odbor S. K. S. Z., pevovodja »Ljubljane« Anton Svetek.

Izpred sodišča.

— **Cela rodbina napadla paznika finančne straže.** C. kr. finančne straže paznik je dne 29. oktobra m. l. nadzoroval žganjarno Ignacija Kosa v Krašnji. Pri tem je zasegel steklenico z okoli 25 litrov žganja, katero je v svrhu, da se natančneje dožene množina tekočine in alkoholična vsebina, zapečatil z dvema uradnima pečatoma. Ko je pa paznik prijel za steklenico, planila je cela Kosova družina na paznika, da bi mu vzeli steklenico. Kosova žena Katarina in njena otroka Angela in France so jo vlekli pazniku iz rok, med tem pa je Ignacij Kos prijel za paznikovo roko in mu jo s tako silo pritisnil ob rob steklenice, da jo je moral ta izpustiti. Hči Angela je pa odnesla odvezto steklenico na dvorišče, odstranila pečate, tekočino pa izlila. Umevno je, da so pri tem tudi z raznimi psovskami obkladali svojo službo opravljajočega paznika, češ, da ne pozna predpisov, da nima pravice zaseči žganja. Ko je omenjeni paznik drugi mesec zopet prišel službenim potom h Kosu, mu je rekel obdolženec: »Ali je spet tisti ta siten tu, ko bi bil jest takrat doma, ko si žganjekuho vstavil, premlatil te bi bil s okleščkom in te vlekel v potok.« Žena je pa pripomnila: »Mu je že denarja zmanjkalo, pa misli, da mu bomo kaj plačali.« Vsi obdolženeci svojo krivdo tajijo. Sodišče je za kaznen naložilo Ignaciju Kosu 6 tednov, ženi Katarini pa 1 mesec težke ječe; Angela in France bosta pa sedela vsak po 14 dni v ječi.

Šport.

— **Tekmovalno sankanje v Bohinjski Bistrici.** Kakor se nam poroča, priredé športni krogi iz Ljubljane, Gorice in Trsta veliko tekmovalje na umetnem sankališču »Belvedere« v Bohinjski Bistrici. Vodstvo dirke je sestavljeno iz Slovencev, Lahov in Nemcev. Program te res zanimive tekme je sledeč: V soboto, dne 11. februarja, ob 9. uri zvečer se vrši na čast dirkačem v veliki dvorani hotela »Triglav« vojaški koncert c. in. kr. vojaške godbe št. 47 iz Gorice in plesni venček. Toileta za to veselico je športna ali promenadna. V nedeljo, 12. februarja, se vrši tekmovalje, in sicer je prva točka tekma seniorjev 1700 m za prvenstvo Bohinja. Druga točka damska tekma 800 m, tretja točka tekma dvosedežnih sank in četrta točka tekma juniorjev 1200 m. Razpisano je petnajst diril. Začetek tekme je ob 11. uri dopoldne. Prijave k tekmi je treba nasloviti do 11. februarja na vodstvo dirke Belvedere Bohinjski Bistrica. Natančna pojasnila za Ljubljano daje Tourist-office. Deželna zveza za tujski promet v Gorici, pisarna dr. Treo. Znižani zimsko-športni vozni listki iz Ljubljane in Gorice se dobe proti legitimaciji opra-

vičenih športnih društev v pisarni deželne zveze za tujski promet.

— **Sankališče Lancovo.** Podpisano županstvo daje tem potom na splošno znanje, da je občinski odbor z ozirom na mnoge obiske in premnoge prošnje v svoji seji dne 24. t. m. svoječasno izdalo prepoved sankanja na cesti »Pustigrad—Noš« razveljavil ter isto proti pobiranju vstopnine za sankališče porabili dovolil. Vstopnina se je določila: za vsako odraslo osebo 50, za dijake pa 20 vinarjev. Vstopnice se bodo ob nedeljah in praznikih od pol ene do šeste ure popoldne na sankališču, ob delavnih dneh pa v občinski pisarni prodajale. Za vodstvo in vzdrževanje sankališča izvoljen je odbor, obstoječ iz predsednika, dveh odbornikov in blagajničarke, kateri ima po končani seji zbrano vstopnino po odbitku stroškov občinskemu odboru izročiti. Isti potem zvešči v pretnes potrebe občine sklene, v katero svrhu je zbrano vsoto porabiti. — Županstvo Lancovo. Fran Dornič, l. r., župan.

Društva.

— **»Straža« na Dunaju** je priredila 2. t. m. zabavni večer, ki je nadvse dobro uspel. Velika dvorana češkega »Narodnega Doma«, ki so nam ga dali Čehi ljubeznivo na razpolago, je bila polna. Muzikaličen del večera je žel obilen aplavz, naš pevski zbor vidno napreduje. Sledil je glavni del večera, igra »Stari in mladi« od Antona Medveda. Igra nudi igralcem mnogo težkoč, a naši igralci so vse te težkoče sijajno premagali in predstavljalo se je nad vse pričakovanje dobro. Kakor rečeno, vsi so dobro igrali, zelo dobro, a posebej moram omeniti nekatere. Stari Jamnik, oče, iz hiše izgnan od svojih lastnih otrok, ki najde slednjič zavetje pri svoji najmlajši hčeri in njenem možu, slovenski kralj Lear, je bil izborno predstavljen. Njegov nehvaležni sin France, človek, ki je popolnoma igrača v rokah ničvredne ženske, in končuje kot hudodelec, zelo težka uloga, je bila rešena v splošno zadovoljnost. Šepar, Francetov svak, ki ga zapelje k hudodelstvu, je bil izborn. Zelo dopadel je ptičar Blaže, stari prijatelj Jamnikov, ki ga nazadnje reši, ko je bil izgnan izpod strehe in ki sploh razvozlja celo dejanje. Izmed moških bi bilo še omeniti hlapca Tineta, ki ima glavno ljubimsko ulogo in jo je zelo dobro izvedel in agenta Kragelja, ljubimca Francetove žene. Izmed ženskih ulog je najbolj dopadla Mica, Kramarjeva mlajša hči, nevesta Tinetova, ki je zelo živahno in temperamentno igrala svojo ulogo. Židanova Alena, Francetova nevesta žena, ena izmed prvih gonilnih moči, je bila ravnotako izvrstna. Omenil bi še Metko, starejšo Jamnikovo hčer, ki je svojo manjšo ulogo zadovoljivo rešila.

Ij »Prometna zveza, krajna skupina Ljubljana« je imela 2. t. m. v »Ljudskem Domu« svoj letni občni zbor. Vodi ga predsednik skupine tovariš Koleča. V imenu S. K. S. Z. pozdravi zborovalce v »Zvezinih« prostori. Slovenske krščansko-socialne železničarje veže trajna vez s S. K. S. Z. Drž. poslanec dr. I. Žitnik govori o državnem proračunu glede na železnice in pobija nekatere socialno-demokratske laži. Poročilo tajnika Tertineka se vzame na znanje in se izreče pridnemu tajniku zahvala za njegovo vsestransko uspešno delovanje v korist kršč. soc. železničarske organizacije. Blagajniško poročilo (poročila načelnik Koleča) izkazuje 1829 K dohodkov, stroškov pa 1808 K 96 vin. Vzame se na znanje. Odboru se naroča (predlaga Milavec), naj potrebno ukrene, da dobe slov. kršč. soc. železničarji slovensko tajništvo. V odbor se izvolijo: Koleča, načelnik; njega namestnika Voje Ignacij in Ošaben; zapisnikar Tertinek; njega namestnika Wissiak in Kahne; blagajnik Burkelc; njega namestnika Novak, Kraljič; odborniki: Leber Anton, Knific Alojzij, Ločniškar, Repnik, Videnič, Sluga; namestniki: Voje Mihael, Kosmač, Sotlar; revizorja: Pipp in Milavec. Na občni zbor je prihitej tudi tajnik »Prometne zveze« z Dunaja, tov. Tschulik, ki je v lepem govoru navduševal železničarje za krščansko-socialno organizacijo. V svojem govoru omenja, da je kot urednik pred leti na Koroškem izvojeval v družbi Einspielerja, Podgorca in Grafenauerja marsikatero hudo prasko z liberalci.

— **Postojna.** Javno predavanje izobraževalnega društva pretečeno nedeljo je bilo dobro obiskano. Predaval je gosp. kaplan Rudolf Kapš o pomenu gospodarskih organizacij s posebnim ozirom na Kras in Primorje. Na prihodnjem javnem predavanju v nedeljo 5. februarja govori g. katehet

A. Ažman. Po predavanju priredi izobraževalno društvo zabaven večer v lokalnih g. Ambrožiča. — »Slovenca« dobite vedno v trafiki g. Vičič. Iz gotovega gnezda, ki se boji dneva, se čuje večkrat čivkanje in pridušeno zabavljanje čez člane izobraž. društva in Orle. Med te živali bomo posvetili z bakljo, da bodo ljudje videli, kdo hodi maskiran po mestu med otroci in njihovimi starši. Le kričajte naprej po svojih listih. Nikar ne mislite, da se še kdo boji vašega terorja ali da se sploh kaj oziramo na vaše kvasanje; samo opozorili pa bomo na vas ljudi, ki vas bodo obsodili.

— **Kranj.** Na Svečnico je imel v »Ljudskem Domu« predavanje gosp. profesor Franc Komatar, ki je strokovnjaško in zanimivo razložil francosko revolucijo ter vse to kazal v jako čednih slikah s pomočjo skioptikona. Prihodnje predavanje bo v nedeljo 5. februarja zvečer ob 6. uri v »Ljudskem Domu«. Govoril bo gospod profesor dr. Gruden o »Devici Orleanski«. Tudi za to predavanje se bo poskrbelo krasne slike. Vstopnina je 20 vinarjev za osebo, otroci plačajo po 10 vinarjev.

Iz **Izobraževalno društvo na Selu** ima v ponedeljek ob 7. uri velevažen sestanek. Vsi naj gotovo pridejo. — Odbor.

— **Loški potok.** Na svatbi g. Franceta in Antonije Krže so zložili svatje 52 K 40 vin. za »Slovensko Stražo«. — Najlepši zgled je dal ženin z 10 kronskim darom. Naj bi požrtvovalni ženin in svatje našli še obilo posnemovalcev na slovenskih svatbah v prid »Slovenski Straži«.

Kuga že v Evropi?

Južna Italija nas je prestrašila lani s kolero. Zdaj nas je pa preplašila z novim poročilom, da se je zanesla strašna bolezen, črna smrt, kuga v Neapelj. Okuženo da je moštvo nekega parnika in v Neapelju samem je obolela na kugi ena oseba. Lahkoverni ljudje bodo rekli, komet nam jo je prinesel, lahkoverni ljudje se bodo ob tem sklicevali na zgodovinska dejstva, da so leta 531., ko je razsajala kuga v Bizancu, videli velik komet Lampadius. Kometa so videli tudi leta 565. po Kr., ko je divjala črna smrt v Liguriji in na Benečanskem. Nikakor nimamo pravice, da zasmehujemo naše prednike. Velika moča, vlaga res pospešuje tiste bacile, ki povzročajo kugo, katere se lahko obvarujemo z raznimi razkuževalnimi sredstvi. Tudi lansko kometovo leto je bilo zelo deževno, zato je v daljnji Mandžuriji tako napredovala črna smrt, ki je zdaj preskočila široko morje in se pojavila v Neapelju, ko še vedno divja v Mandžuriji in na Kitajskem. Kuga sama kot taka je veliko nevarnejša od kolere. Širi se hitreje nego kolera in umrljivost je veliko večja, zlasti tedaj če nastopi v obliki kužne pljučnice, je rešitev skoraj nemogoča. Japonski zdravniki cenijo umrljivost te bolezni na 99 %. Ne prizanaša tudi Evropejcem, dasi je bilo še do nedavnega časa v Aziji razširjeno mnenje, da je evropsko pleme nedovzetno za to bolezen. Neposredne nevarnosti, da bi se kuga iz Neapelja razširila po Italiji in ostali Evropi, za sedaj gotovo ni.

Kuga zdaj najhujše divja v Mandžuriji, kjer je harbinska okolica okužena na 2000 milj daleč. Vsak dan umre do 1000 oseb na kugi. V Harbinu je dozda umrlo na kugi 4000 oseb. Kar more, beži. Mrličje sežigajo, a s kitajsko malomarnostjo tako, da **žro mrličje psi**. Vojaki so zato dobili ukaz postreljati vse pse.

Po harbinskih poročilih umro po kugi okužene osebe čez nekaj minut, kakor zadete po mrtvoudu. Bolezen se pojavi, da pretrese okuženca lahna mrzlota, ki je vedno hujša. Američanski zdravnik dr. Jackson je umrl 36 ur po prvem napadu mrzlice. Hawkinovo cepivo nič ne učinkuje. Edino uspešno protisredstvo smatrajo krinko, ki jo nosijo vsi Evropejci, Japonci in Kitajci, uslužbeni na železnici. Krinka je zmožena z jodoformom, uradniki so tudi zaviti v bele z jodoformom zmožene rute.

Kupčija z dekleti na Štajerskem.

Graški listi poročajo o tem sledeče: 17letna delavka Elizabeta Starhl, doma iz graške okolice je izstopila sredi januarja iz službe. Hotela je domov k materi, a njena prijateljica Ivana Ulrich jo je pregovorila, da se je nastanila pri neki zasebnici J. S., misleč, da je njena gospodinja poštena in solidna posredovalka služb. Ta posredovalka je neizkušenemu dekletu pripovedovala, da ji bo prav dobro mesto v neki ka-

varni v Sarajevu preskrbela. Elizabeta Starhl in Ivana Ulrich sta dobivši od gospodinje vozino in potrebna »naročila, odpotovale v Sarajevo, kjer sta upale dobiti vsaka svojo službo. Med potjo sta bili zelo veseli, ker se jima ni nič sanjalo, da sta postali žrtev kovarstva in rufijanstva. Ko sta prišle v Sarajevo, sta si vzele po navodilu omenjene gospodinje izvoška in sta se odpravljali v službo. Ko sta prišle v označeno hišo, kjer sta našle kakih 20 »dam«, sta se s strahom zavedle, da jih je graška gospodinja prodala v tolerančno hišo. Gospodar hiše, jud Moric Neuman, jima je laskavo obljubil, da jima bo preskrbel vso potrebno opravilo, ali nepokvarjeni deklici sta zagnali velik hrup; med tem, ko se je dala Ivana Ulrich slednjič potolažiti in pregovoriti, se je Elizabeta Starhl odločno ustavila, da bi tu ostala in je neprenehoma jokala.

Sreča v nesreči je bila, da je zvedel eden izmed policijskih uradnikov, da sta prišle dve nemški deklici v tolerančno hišo in da še nista policijsko naznanjeni. Poklical je lastnika hiše in deklici, ki sta mu jokaje povedale svojo usodo. Uradnik je prisilil lastnika hiše, da je deklicama plačal vožnjo za nazaj. Toda gospodar ni bil voljan kar tako deklet iz rok spustiti. Napravil si je drug načrt. Naročil je dekletoma, naj se peljeta do Bosanskega Broda; od tam mu naj brzojavita, da sta došli, in on jima bo odtam zopet vožnjo plačal. V resnici pa je nameraval dekleti v Dubrovnik poslati in ju tam zloglasnemu obrtu izročiti. Ali policija mu je te račune zmešala in poslala dekleti, katerima se je pridružila tudi Terezija Roster, ki je bila pred tremi tedni ravno na isti način v Sarajevo izvažljena, na Štajersko nazaj z odgonom. Dekleta so bila tako obupana, da so sklenila iz sramu v vodo skočiti in si življenje vzeti. Sedaj so že doma na varnem. Vso zadevo ima policija v rokah.

Ker se je zadnji čas več takih slučajev dogodilo, posebno okoli Gradca, Maribora in Celja, opozarjamo tem potom slovenske stariše in slovenska dekleta, naj bodo previdna in pozorna, da ne padejo v roke takim brezvestnim ljudem in rufijanom. Kjerkoli so poselska zavetišča, naj se vedno, predno v službo gredo, tam zglasijo. Kjer pa ni zavetišča, pa naj se zglasijo pri naših društvih. Ta dogodek pa priča, kako pomanjkljivi so policijski predpisi v tem pogledu in kako težko je vsled tega nesrečna dekleta, ki so po zlobi drugih v take brloge prišla, zopet nazaj tem propadlim hišam iztrgati.

IZ DELEGACIJ. Armadne zadeve.

Včeraj popoldne je zboroval armadni odsek avstrijske delegacije. Prvi nastopi Montecuccoli, ki se sklicuje na svoje, v ogrski delegaciji podano poročilo. Poročevalec dr. Schlegel naglašja, da mornarica ni važna zgolj ob vojski, marveč tudi ob mirnih časih. Čuvati mora in pospeševati domačo trgovino in dvigniti ugled in moč monarhije. Dasi nimamo kolonij, je le prekmorska trgovina za nas velike važnosti. Mornarica se mora povečati primeroma z denarno močjo države. Vsota 312.000.000 kron, ki jo zahteva mornariška uprava, je zelo visoka zato, ker smo pričeli graditi dreadnoughte in ker so se povečale dosežanje divizije, ki so obsegale tri, na štiri ladje. Mornarica in armada se morata izpopolnjevati. Vojno brodovje ne sme zastareti. Razprave so se udeležili delegati Dobernig, Steiner, Kozłowski, dr. Ellenbogen, dr. Šusteršič in dr. Wassilko.

ČASOVNO NAPREDOVANJE URADNIKOV V ODSEKU.

Včeraj je zboroval pododsek odseka, ki se peča z zadevami državnih nastavljenčev. Uvodoma izjavi notranji minister grof Wickenburg, da vlada ne more izpremeniti svojega prvotnega stališča in da se ne more zavzemati za predlog, ki ga je glede na časovno službeno napredovanje stavil poslanec Prochaska. Pooblaščen po finančnem ministru izjavi, da bi državne finance ne prenesle obremenitve, ki bi nastale, če bi bil sprejet Prochaskov predlog. Ministrova izjava je po došli poročilih zelo neugodno učinkovala. Dr. Hoffmann pl. Wellenhof in dr. Stölzl sta nastopila proti ministrov izjavi. Pododsek je soglasno sklenil, da nadaljuje razpravo o Prochaskovem predlogu. Ko je notranji minister še enkrat izjavil, da nasprotuje predlogu, je zapustil z navzočimi vladnimi zastopniki pododsek, ki je ne glede na demonstrativno absenco vlade nadaljeval razpravo do poznega večera. Tudi popoldne ni bila vlada zastopana pri pododsekovi seji.

S stališčem, ki ga je zavzela vlada glede na uradniške zahteve, je v zvezi izjava, ki jo je podal včeraj ob 1. uri popoldne tržaški namestnik princ Hohenlohe deputaciji državnih uradnikov, ki so na svojem shodu dne 11. decembra 1910 pravili, naj se jim dovoli 20 odstotna pristaviška doklada. Vlada je po tržaškem namestniku izjavila, da se z ozirom na državne finance pristaviška doklada ne more dovoliti.

POLOŽAJ NA BALKANU ZELO RESEN.

Iz Belgrada se poroča da je označil srbski zunanji minister v neki konferenci vladne stranke položaj na Balkanu kot zelo resen. Opozicija zahteva, naj v tajni seji skupščine poroča podrobno o političnem položaju.

ČRNA GORA ANEKTIRA STARO SRBIJO?

Belgrajska »Politika« poroča, da namerava Črna gora anektirati tisti del Stare Srbije, ki loči kakor kaka zagozda črnogorsko mejo od Albanije. Aneksijo so že odobrile velevlasti Rusija, Italija in Avstrija, ki baje zasede Sandžak.

TURČIJA SE MODERNIZIRA.

Iz Carigrada se poroča: Z dne 14. t. m. se uvede v Turčiji Gregorijanski koledar in se odpravi dosežanji mesečni koledar. Turški finančni minister namerava najeti novo posojilo 2 milijona funtov.

VSTAJA ARABCEV.

Turkom se mora v Arabiji goditi jako slabo, ker listi že tri dni ne smejo ničesar poročati o vstaji Arabcev. Arabci hočejo na vsak način zavzeti Mekko, da bi sultan ne bil več kalif. Vojni minister namerava sam odpotovati v Arabijo. V Arabijo odpošljejo še 26.000 mož.

MEHIKANSKA REVOLUCIJA.

Revolucionarji so napadli mesto Iuarez. Boj je hud. Vladne čete se bore z najhujšo silo. Več sto mož je že padlo. Policija je razstrelila v Iuarezu smodnik, da ga ne dobe revolucionarji, če zavzamejo mesto. Boj je pričelo konjenišvo obeh strank. Juareško prebivalstvo beži v El Paso. Poveljnik revolucionarjev je obvestil juareškega župana in konzule, da prične v petek (včeraj) ob 3. uri popoldne mesto bombardirati, če se mu ne uda.

Dnevne novice.

+ **Shodi S. L. S.** Na Gor. Polju pri Soteski je bil politični shod državnega poslanca E. Jarca v nedeljo mnogobrojno obiskan. Njegovo poročilo so zborovalci soglasno odobrili in izrekli zaupanje njemu in drugim poslancem S. L. S. — V Podbrezjah je bil shod Kmečke zveze za kranjski okraj v četrtek dopoldne. Zbralo se je mnogo gospodarjev, ki so sprejeli z odobravanjem poročilo poslanca Jarca in se razgovorili z njim o krajevnih gospodarskih potrebah. — V Naklem je bil shod Kmečke zveze na Svečnico po nauku v stari šoli. Državni poslanec E. Jarc je v daljšem govoru obrazložil položaj v državnem in deželnem zboru. 150 mož je izreklo po njegovem govoru neomajano zaupanje S. L. S. in svojim poslancem.

+ **Sodni zdravnik dr. Plečnik.** Pod tem napisom je naskočil »Slov. Nar.« dne 1. t. m. dr. Plečnika, da bi prekril svojo blamažo, ki jo je doživel v Kleindienstovi zadevi. Na zavito in neresnično »Narodovo« traparijo to-le: Resnica je, da so prvotno zdravniki v preiskavi proti Kleindienstu oddali mnenje, da je dvomljivo, če je Kleindienstova zaušnica povzročila Praprotnikovo smrt. Državno pravdnništvo je zato dvignilo prvotno proti Kleindienstu zgolj obtožbo zaradi lahke telesne poškodbe po § 411. k. z. radi tega, ker je zadala Kleindienstova zaušnica Praprotniku malenkostno poškodbo na ustnicah in da je krvavel Praprotnik tudi iz nosu. Državno pravdnništvo je prvotno odklonilo Kleindienstovo zasledovanje zaradi uboja, kakor tudi zaradi pregreška zoper varnost življenja po § 335. k. z. ker ni bilo nobenega dokaza za to, da bi bila Kleindienstova zaušnica povzročila Praprotnikovo smrt in ker zamore že laik uvideti, da je povzročilo Praprotnikovo smrt prav lahko vsakojako razburjenje, ker je hiral Praprotnik na večletni, t. j. kronični možganski krvavitvi, ki se je pojavila od časa do časa in katero je zamogel odmah iz nora povzročiti vsak sunek, vsak padec, vsaka razburjenost in eventuelno tudi taka zdravila, ki razdražijo živce itd. Zda se nastopili liberalci s celim svojim aparatom in pritiskali toliko časa na javno mnenje, da je končno res deželno sodišče na dr. Oblakov predlog, kakor je poročalo

»Jutro«, predložilo zadevo graški fakulteti. Graška fakulteta je nato izdala mnenje, da stoji Praprotnikova smrt v vzročni zvezi s Kleindienstovo zaušnico in je s tem pritrdila tistem mnenju, katerega je oddal dr. Bleiweis v nekem zasebnem pismu. Pripomni mo pa, da je isti dr. Bleiweis tekon preiskave oddal sporazumno z dr. Plečnikom svoje mnenje, »da je mogoče, da je nastala krvavitev in smrtna Praprotnika neodvisno od sunka povzročila alkohol, oziroma vsled prepričanja samo ob sebi. Na podlagi mnenja graške fakultete je državno pravdnništvo prevzelo obtožbo zasebne udeležnice Praprotnikove vdove, in Kleindienst res tožilo po § 335. k. z. radi pregreška zoper varnost življenja. Pri glavni razpravi v zadevi Kleindienst pa se proti mnenju graške fakultete dokazalo, da je imel vendar-le dr. Plečnik prav, ker se je dokazalo, da je Praprotnik kritično soboto ob 8. uri zvečer padel po stopnicah, se pobil na levi strani senc, da je začel šele po tem padcu bruhati in da je krvavitev, ki je povzročila njegovo smrt, nastala tudi na levi strani možganske strani. Sodna izvedenca, kakor tudi sodišče se je zato prepričalo, da Praprotnikova smrt ni v vzročni zvezi s Kleindienstovo zaušnico in zato tudi ni obsodilo Kleindienst zaradi pregreška po § 335. k. z. marveč le radi prestopka lahke telesne poškodbe po § 411. k. z., radi česar je državno pravdnništvo se prvotno predlagalo Kleindienstovo obsodbo in radi česar bi bil Kleindienst pred okrajnim sodiščem itak obsojen, če bi tudi liberalni listi proti njemu ne bili upirali znane gonje. To je objektivna resnica in tisti, ki kaj drugega govorijo, širi neresnico. »Narodova« gospoda nato torej poroča, kako da je resnično izpadla kazenska zadeva, ne napada na pa po nepotrebnem dr. Zlečnika, ki je pri celi zadevi popolnoma nedolžen in kojega mnenje je končno zmagovalo.

+ **Ciril-Metodova družba** ima odlične narodnjake v svoji sredi. O njenem ustanovnem članu, županu Priestovu v Prevaljah ne govorimo, ta je znan, ampak glavni steber Ciril-Metodove družbe na Koroškem je gospod Kobentar v št. Jakobu v Rožni dolini. In glej, ta mož, ki se je »Slovenski Branik« toliko postavil z njim, je priletošnjih občinskih volitvah šel skupaj z nemškimi nacijonalci, zanje agitiral in se pustil zapisati na njihovo listo da podere dosežanji slovenski obč. svet Kobentar, Schuster, Sucher, Rauter — imenitna družba! Mož je propadel toda pribito ostane, kakšne narodnjake ima v svoji sredi tista Družba, koje glasilo venomer napada S. L. S.! »Slovenski Branik«, to mu svetujemo, naj izhaja odslej s fotografijama Pristova in Kobentarja na platnicah, to ga bo najboljšje označevalo.

+ **Priča Groš v znani pravdi Kleindienst-Praprotnik** se jezi v »Slov. Narodu«, ker smo beležili, kar je naglašal dr. Josip Furlan v znani razpravi Kleindienst-Praprotnik, da je govoril drugače, ko je bil zaslišan v preiskavi kakor pa pri glavni razpravi. Tako je bilo in nič drugače, gospod Groš, ki ste zdaj dali »Slovenca« v »Narod«. Rado vedni smo: zdaj še, kdaj da bodele dali v »Narod« tiste sodne funkcije, na katere ste bili ob glavni razpravi zaradi pričin tako hudi, da smo se res morali čuditi njih hladnokrvnosti. Da pa bo Groš popolnoma zadovoljen z nami, še pristavimo, kar smo v svojem poročilu o zadevi Kleindienst-Praprotnik izpustili, namreč, da je gospod Groš izpovedal: »Po klofuti je Praprotniku tako tekla kri, kakor teče zaklanemu prešiču.« Klofuta pa mesarski nož!

+ **Znižana obrestna mera.** Avstro-ogrsko banka je znižala obrestno mero od 5 na 4 1/2 odstotka.

— **Po sedmih letih odkrita cerkvena tatvina.** V gozdu v št. Jankovcu na Hrvaškem sta te dni dva dečka nabirala suhljad, ko opazita iz lista moletneko svitlo stvar. Začeta razgledat pa najdeta pateno, kelih, ciborij itd. Takoj sta šla k župniku in kmalu se je dognalo, da so bili ti predmeti pred sedmimi leti ukradeni v slakovski župni cerkvi. Sum je letel na nekatero domačino, ki so se kmalu izselili v Ameriko, ukradeno cerkveno blago pa je ležalo v gozdu zakopano, dokler ga slučaj ni odkril.

— **Loški potok.** Društvo »Tabor« je priredilo predavanje 22. t. m. Predmet: Občina, nje delokrog ter pravice in dolžnosti občanov, in nov volilni red. Predavatelj gosp. Škulj. — Deželiška zveza je priredila 1. jan. »Lurško pastarico« ter prizor s samospevom »Ciganska sirotka«.

— **O Klepčevi knjigi** »Slovenski citati in aforizmi« dobili smo iz Štajerske tole opravičeno sodbo: Marsikateri radovednež, ki se je prenačil z nar-

glom na to knjigo, sedaj bridko žaluje na kronicami, ki jih je moral zanjo precejšnje število citatov namreč piškavega oreha ni vredno. Škoda na ne mali trud. S prav malim trudom bi knjiga dobila in imela veliko terjajno vrednost, ako bi bilo v njej 226 prekov čistih, v zdravem, nepokvarjenem, v pristno slovenskem duhu — po- zetih iz prelepe knjige: Dr. A. Nedved, Knezoškof lavantinski Anton Martin Slomšek, str. 160—166. — Kakor je vi- jeli, Klepec Slomška ali sploh ne po- zna, ali ga pa noče poznati! Dva skrbno sestavljena seznamka sta pač kaj več vredna, kakor precejšnje število ci- tatov.

— **Umrli** je v petek dne 3. febru- arja v Mančah pri Vipavi p. mestnik Peter Natlačen, oče metliškega kapla- na Petra in jurista Marka Natlačen. Mož je bil odločen in zvest pristaš S. L. S., priden gospodar in dober oče. Po- greb bo v nedeljo, dne 5. februarja po- polodne na Gočah. Priporoča se v pri- jazen spomin in molitev. Spoštovani rodbini naše globoko sožalje!

— **Vztrajen samoumorski kandi- dat** je bivši kontrolor delavske okrajne bolniške blagajne v Zagrebu Ignacij Ovcariček. Pred tremi tedni si je pre- zrel žile na roki in bil do 21. min. m. v bolnišnici, minolo soboto so ga pa po- voženega dobili na progi Zagreb - Se- svete. Desno nogo je vlak nesrečniku popolnoma odrezal in ga tudi sicer ta- ko težko poškodoval, da bo težko okre- val. Ovcariček je menda obupan vsled izgube službe.

— **Od električne železnice povožen** je bil te dni v Zagrebu nek mož; želez- nica mu je zdrobila desno nogo in ga tudi sicer poškodovala.

— **Nezgode ne počivajo.** V nekem grmovju je fantička Jožefa Zaletelja iz Sela neka veja tako močno po levem boku vdarila, da se mu je skozi to na- klonila težka peščokoba. — Anton Ro- stec, hlapec v Novemestu je hotel do- ma izprazniti nabit topič. Pri tem rav- nanju se mu je pa smodnik v topiču vnel in strel mu je nevarno poškodoval levo roko. — Nace Kuhar, črevljarski mojster pri Sv. Ani je pred hišo na le- du tako nesrečno padel, da si je zlomil levo roko. — Ko je Janez Stare v Cer- kljah prosjačil, je na potu padel in si pohabil levo roko. — Blaž Trojer, dela- vec pri vodovodu na Jesenicah, se je po nesreči in vsled nepazljivosti tako na desni komolec udaril, da je moral priti v bolnico zdravja iskat. — Jakob Kumerdej, delavec v tovarni za cement v Mojstrani, je med tem, ko je vozil drva, tako nesrečno padel, da si je zlo- mil desno nogo. Vsled neprevidnosti se je Neža Kerin v Ljubljani pri štedilni- ku med kuho oparila desno roko in no- go. — 13 let starega dečka Ladislava Rebernika je na poti v šolo nek drug deček tako nesrečno vrgel ob tla, da se je na desni nogi nevarno poškodoval. škodoval.

— **Katoliško izobraževalno društvo križe pri Tržiču** priredi 12. februarja popoldne po večernici svoj petnajsti redni občni zbor. Najprvo bo govor o organizaciji, ki ga bo imel naš č. gosp. župnik Janez Zabukovec. Ta dan je priložnost, da se poravnava zaostala čla- narina. Vabijo se vsi stari in novi udje, ravno tako tudi pevski zbor, ker ta dan se bodo sprejemali novi udje.

— **Vič-Glince.** Tukajšnje katol. iz- obraževalno društvo je priredilo v zad- njem času sledeča predavanja: 23. ja- nuarja g. Fr. Terseglav: Veselje; 23. januarja g. Jerica Zemljan: O hra- ni; 29. januarja g. Fr. Traven: O slo- venskih denarnih zavodih; 2. februar- ja g. dr. Krek: O veletrgovini, vzrokih draginje in odpomoči proti njej.

— **Smrtna kosa.** V Dolenji vasi pri Selcih je umrla dne 30. januarja Ma- rija Tavčar, mati dveh frančiškanov o. Benvenuta Habjan, gvardiana v Klanj- cu na Hrvaškem in o. Teodora Tavčar, kaplana na Viču pri Ljubljani. Pripo- roča se v blag spomin!

— **Gasilno društvo v Mostah** pri- redi v nedeljo, 5. svečana, predpusno veselico pri g. Jakobu Novaku, po do- mače pri Trčku, v prid gasilnega oro- dja. Začetek ob 6. uri zvečer, na kar se slavno občinstvo najljubneje vabi. — Odbor.

— **Državno žensko društvo v pro- speh poljedelstva** se je 28. m. m. usta- novilo na Dunaju. Glasom pravil more postati član društva vsaka zemljiška poseznica, soproga ali rodbinski član brez ozira na velikost posestva, dalje pa tudi vse one žene, ki se zanimajo za kmetijstvo in delujejo za njegov na- predek. Na občni zbor so došle mnoge visoke gospe, gospodje ter zastopnik poljedelskega ministrstva dr. v. Füh- ter. Predsedovala je dedna princezinja Terezija Schwarzenberška. V svojem govoru se je sklicavala na lansko eno- to o medsebojni zvezi domače indu- strije oziroma gospodinstva z begom

v mesta, ki je pokazala veliko vrzeli v gospodinjstvu in kmetijstvu, ki bi jih nujno moralo izpolniti žensko delo. V to svrhu se danes ustanavlja državno poljedelsko žensko društvo, kakor se tudi po drugih deželah povsodi snu- jejo deželni ženski oddelki. Ravno že- ne smo poklicane, da žensstvu zopet po- kažemo pot nazaj k domu in gospo- dinjstvu, a v dosega tega cilja si mo- ramo vsi skupaj složno podati roke v pomoč in medsebojno podporo. Govo- rila sta še predsednik nižjeavstrijske deželne kmetijske družbe in deželni poslanec baron v. Ehrenfels in zastop- nik poljedelskega ministrstva. Nato se je izvolil odbor: Dedna princezinja Terezija Schwarzenberška predsedni- ca, kneginja Khevenhüller-Clam-Gal- las, gospa pl. Skoda in gospa Stra- kosch podpredsednice, gđ. Theimer referentka; ostale članice osrednjega vodstva so: gospa pl. Abrahamowicz, baronica Biederman - Turony, gospa prof. Büdinger, grofica Czernin-Schön- burg, gospa Fröhlich, gospa sekc. na- čelnika pl. Seidler, gospa dr. Ivana Šusteršiča in grofica Traun-Pod- statzky. Te odlične gospe bodo ne- dvomno lahko silno mnogo storile za omejitev ženskega boga z dežele v me- sta, in to ne le neposredno v mejah lastnih posestev, v krogu lastnih na- jemnikov in delavcev, marveč s svojim velikim vplivom posredno tudi daleč preko teh mej na polju zakonodaje, oblastvenih naredb in zasebnih social- nopolitičnih naprav. Zato smemo Slo-

Dr. pl. Glabinski
železniški minister

Dr. velskirchner
trgovski minister

Vitez pl. Zaleski
poljski minister rojak

Grof Karol Stürgkh
naučni minister

Min. preds. Blenorth

Dr. V. Hochenburger
justični minister

Fml. Frid. pl. Georgi
minister dež. brambe

Dr. Robert Mayer
finančni minister

Grof M. pl. Wickenburg
notranji minister

Novo avstrijsko ministrstvo.

venci s tem večjim zadovoljstvom po- zdraviti dejstvo, da je naše žensstvo v osebi gospe voditelja V. L. S. v odboru te organizacije tako odlično zastopano.

— **Poskušeni samoumor.** Hči želez- niškega čuvaja na Pesnici, Alojzija Roškar, si je dne 1. svečana primešala v jed strup, ker je bila radi nerednosti od starišev karana. Samoumorsilno kandidatino so odpeljali v bolnišnico.

— **Na gimnaziji v Novem mestu** na Dolenjskem je razpisano germani- stično mesto. Zahteva se izpit iz nem- ščine in slovenščine kot glavnih pred- metov, s slovenskim in nemškim uč- nim jezikom. Zadnji vložni dan je 20. februarij t. l.

— **Razpisana srednješolska mesta.** Od 14. januarja do 1. februarja 1911 so bili izdani sledeči razpisi: Ravnatelj- ska mesta: Dunaj XIV. (g., 10. II.), Pra- ga Staro mesto (nem. g., 20. II.). — Klas. filolog.: Trident (nem. g. L. Gr., Dunaj X. r., Fr. Dr. 10. februarja). Kladen (rlg., Fr. D., 24. febr.), Dunaj II. (2. r., Fr. D., 20. II.), Novo mesto na Dolenjskem (g., Sl. D., 20. II.), Kufstein (rlg., J. D., 1. III.). — Historična sku- pina: Freistadt (g., 5. III.), Rumburg (g., 22. III.). — Mat.-fiz. skupina: Celov- ec (g., M. Nl., geom., 15. II.), Brno (I. r., M. Geom., 10. III.). — Prirodopisna skupina: Kufstein (rlg., Ng. c., 1. III.). — Kratice in znaki kakor navadno.

— **Na gimnaziji v Celovcu** je razpi- sano matematično mesto. Zahteva se glavni izpit iz matematike in iz fizike ali pa opisne geometrije, z nemškim učnim jezikom. Zadnji vložni dan je 15. februarij t. l.

— **Umrli** je v Kranju dne 1. febru- arja č. kr. nadgeomter Viljem Preisin- ger, star 51 let.

— **Mednarodni muzej za jamsko znanstvo v Postojni.** Odbor za zgradbo jamskega muzeja je poslal v zadnjem času raznim prijateljem in pospeševal- teljem naravoslovja delo: »Die Adels- berger Grotte in Wort und Bild« z uljudno prošnjo, p. n. gospodje naj bla- govoliijo delo obdržati ter blagohotno nakloniti malo podporo za zgradbo označenega muzeja. Ker je pa izostalo do danes mnogo prispevkov, vsled tega zgradbeni odbor uljudno prosi, da bla- govoliijo dotični gospodje vpslati ali malo podporo ali pa vrniti omenjeno delo, da se utegne isto poslati drugim prijateljem tega znanstvenega pod- jetja.

— **Umrli** je v Splitu predsednik Prve Pučke Dalmatinske Banke, Vid Mörpurgo.

— **Prepovedana sta živinska sem- nja** v Zagorju ob Savi dne 9. februar- ja in v Izlakah dne 17. februarja 1911.

— **Kletarski tečaj v Vipavi** priredi kranjska kmetijska šola na Grmu dne 20. in 21. februarja t. l. Predavanja bo- do združena s praktičnim razkazova- njem v zadružni kleti. Ker se dovoli pristop praktičnim demonstracijam le omejenemu številu udeležencev, se je treba do 14. t. m. zglasiti pri ravnatelj- stvu kmetijske šole na Grmu pri No- vem mestu.

— **Razpisane učiteljske službe.** 1. Voditeljsko in učiteljsko mesto na eno-

vzorec teh slik na ogled in da je na- ročniku šele potem na prosto voljo dano, ako hoče slike naročiti in spre- jeti. Seveda lažejo pri tem, da v slu- čaju, če kdo ne sprejme teh lepih slik, tudi ni treba nič plačati. Pri tej priliki pa pustijo z lažnjivim prigovarjanjem podpisati list, po katerem je naročnik vezan, da mora slike vzeti. Ko čez ne- kaj časa prinese drugi agent vzorce slik na ogled, vidiš, da o kaki podob- nosti sploh ni govora. Če pa vsled tega kdo izjavi, da slik ne sprejme, so ti agentje surovi in pretijo, da bo de- naročnik tožen na Dunaju, da je za tvr- dko obvezen naročilni list in ne osebne dogovor ter da mora slike prevzeti. Da so celo toliko nesramni, da niti na- ročilnikovih fotografij ne vrnejo, je sa- mo ob sebi umevno. Kdor je bil že na enak način osleparjen, naj naznani ce- lo zadevo dunajskemu magistratu kot obrtni oblasti, drugi pa pokažite tem nesramnim sleparjem vrata, da se na- pravi konec enkrat za vselej takim sleparijam.

Glasba.

* **12 pange lingua — tantum ergo** — genitori ad IV voc. inaequal. auc- tore Ant. Foerster, sumptibus Libra- riae Catholicae. Part. 1 K 80 vin., voc. à 50 vin. V novem natisu pravkar v za- logi »Katoliške Bukvarne« izišla zbir- ka obsega 12 pange lingua, oziroma tantum ergo — genitori. Te lepe na- peve, že pred leti izdane, je skladatelj nekoliko predelal, podložil še kot prvo kitico besedilo »pange lingua« in jih vnovič izdal. Prva kitica naj se poje namesto običajne »O salutaris hostia«, ki ni nikjer predpisana, kadar se iz- postavi Najsvetejše; druga in tretja kitica naj se poje k blagoslovu, kadar je po rimskem obredu, kateri je sedaj vpeljan splošno. — Gg. cerkvenim pe- vovodjem nudi ta zbirka 12 zares lepih napevov mojstra Foersterja za češče- nje Jezusa v najsvetejšem zakramentu. — Bodi ta zvezek vsem cerkvenim zbo- rom priporočen kar najtopleje. Dobiva se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* **Deset evharističnih pesmi za mešani zbor** op. 112, zložil Anton Foer- ster, natis odobril in dovolil preč. kne- zoškofijski ordinariat. Cena partituri in 4 glasovom 3 K 50 vin., posamezni glasovi po 40 vin. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Priznani strokovnjak se je izrazil, da jih je pri- števali med najlepša cerkveno-glasbe- na dela, kar jih je napisala Foerster- jeva srečna roka. Omenjeni napevi se lahko porabijo kot obhajilne ali pa tudi kot blagoslovne pesmi, kadar ni blagoslov po rimskem obredu in je do- voljeno peti v domačem jeziku. Stro- kovnjaško oceno prinese »Cerkveni Glasbenik«. Gg. organizisti, sezite v obil- nem številu po obeh zbirkah!

VOJAKI V SNEGU IN MRAZU.

Iz Inomosta se poroča: Zelo napo- ren marš so imeli vojaki 12. stotnije 1. tirolskega cesarskega lovskega polka z oddelkom strojnih pušk. Po maršu so morali oddati 10, po drugih poročilih pa 23 vojakov v bolnišnico. **Več voja- kom so morali odrezati noge.** Kljub temu, da je to odsvetoval neki nadpo- ročnik, je bil komandiran skijski ode- lek čez 2000 metrov visoki Seejochl. Ob 1. uri zjutraj so zapustili vojaki Ino- most. Nekemu nadlovcu so morali od- rezati obe nogi.

Štajerske novice.

Še enkrat Zvezina podjetja v Ce- lju! Dr. Kukovec je na Nj. ekscelenco štajerskega namestnika poslal obširno nemško pisano spomenico, v kateri pe- re svoja podjetja, kar se da. Seveda mora priznati, da so vse navedbe v spomenici poslanca dr. Benkoviča res- nične; to priznanje skuša le nekoliko olepsati. Zlasti previdno govori o dol- govih Zveze; številke dra. Benkoviča sicer ne prizna, vendar pa neče s pravo barvo na dan. Dr. Kukovecva spomeni- ca končno priznava, da je pravna pod- laga podjetij v vsakem oziru nevzdrž- ljiva in času neprimerna, da je odbor Z. S. P. sedaj — šele po spomenici dr. Benkoviča — sklenil likvidacijo, pri če- mur se bode interese posojilnic kolikor mogoče (!) varovalo. Tedaj le »kolikor mogoče«, obenem pa trdi, da odbor ni imel namena, vlog posojilnice odpisati! Saj tako nespametni pa vendar niso, da bi priznali svojo nakano, posojilnice oškodovati. Z. S. P. tedaj likvidira. Če- rno potem toliko kriki in vika? Saj poslanec dr. Benkovič nič drugega ni zahteval v svoji spomenici in že na o- čnem zboru dne 29. decembra l. l.

Še vsega so starini krivili! to je re- fren spomenice dr. Kukovca na na- mestnika. Res pomilujemo celjske sta- rine, da morajo take požirati od osebe,

katera je po njihovih hrbitih skušala kvišku splezati. Crna nehvaležnost!

Š **Smrtna kosa.** Iz Konjic nam brzofavljajo, da je včeraj v petek zjutraj nenadoma umrl g. Jakob Bovha, veleposestnik in župan v Veracah, eden najzvestejših naših pristašev. Pogreb bo na Bučah v nedeljo popoldne. Svetila zaslužnemu možu večna luč!

Š **Mladini »delujejo« brezplačno za ljudski blagor,** tako se bahajo sedaj celjski liberalci. Toliko previdni so gotovo, da svojih dobičkov ne bodo v bilancah izkazovali. Saj poznamo to brezplačnost! Celo vstopnice za liberalne veselice se more velikodušno preplačati in se dati kaditi v inspiriranih noticah; pa ne samo preplačilo, ampak celo vstopnino si je treba na previden način dati predplačati.

Š **Nov vlak** med Mariborom in Vuredom na koroški železnici se je uvedel z 2. februarjem ob nedeljah in praznikih. Vlak št. 445 odhaja iz glavnega kolodvora v Mariboru ob 1. uri 15 minut popoldne in pride v Vured ob 3. uri 28 minut. Nazaj vozi iz Vureda ob 7. uri 25 minut in pride v Maribor ob 9. uri 7 minut zvečer. Vozni listki so pri tem vlaku za 40 odstotkov cenejši.

Š **V Aflencu** na Zgornjem Štajerskem je umrl deželni poslanec J. Piecer v starosti 43 let. Rajni je bil pristaš nemškonalne agrarne stranke in je bil izvoljen v zadnji volivni dobi v ožji volitvi proti krščanskemu socialcu.

Š **Slov. Gradec.** Višji rudarski svetnik Jos. Koršič je bil dne 28. januarja zaprisežen kot uradni avt. rud. inženier. Od 1. februarja naprej posluje v Slov. gradu.

Š **Zanimiva knjiga.** Gospod Matija Ljubša, c. kr. kaznilnični duhovnik v Gradcu, rodом iz Slov. goric, je izdal obširno zgodovinsko knjigo z naslovom: »Die Christianisirung der heuti-

zvrstno obnesla. Pa pravijo, da v Celovcu ni Slovencev. Igrala je narodna godba iz Celja, ker je godba pešpolka št. 17 odpovedala. Ni nič čudnega, ko nemškonalni duh zastruplja celo — nemške duhovnike, kaj ne bi vojaških kapelnikov!

k **Deželni predsednik lažnik?** To očitano ponavlja zdaj koroški »Mir« že vdrugič glede barona Heina v Celovcu, ta pa še danes ni odgovoril! Kakšne pojme o časti pa ima ta namestnik cesarja? Baron Hein je namreč v uradnem listu razglasil, da je razpustil Politično društvo za koroške Slovence zato, ker je izvrševalo zasebno ljudsko štetje in ker je še drugič vplivalo protizakonito na števni posel. V razpustilnem dekretu pa je navedel Hein le to, da je društvo zasebno štetje izvrševalo. Dr. Brejc je nato poslal uradnemu listu popravek, ki ga je slednji tudi moral priobčiti. »Mir« je nato pisal, da se je Hein zlagal in bil od dr. Brejca tudi javno na laž postavljen. Hein pa molči. Tak deželni predsednik je mogoč samo na Koroškem ali pa k večjemu še v Timbaktu.

k **Štetje bod baronom Heinom.** V Šmarjeti v Rožu so našli 1066 oseb s slovenskim in 87 z nemškim občevalnim jezikom, pred desetimi leti pa 1140 Slovencev s slovenskim in 14 z nemškim občevalnim jezikom. V Zabnicah 347 Nemcev in 497 Slovencev, pred desetimi leti samo 162 Nemcev in 693 Slovencev. V Naborjetu so izmed 607 ljudi našli samo 32 Slovencev, v Ukvah 334 Nemcev (prej 82) in 511 (prej 817) Slovencev, v Kostanjah 329 (prej 302) Nemcev in 634 (prej 703) Slovencev. V Lipi nad Vrbo so našli uradno 583 Nemcev (1900 samo 23) in 330 (1900 pa 666) Slovencev. Že primera s štetjem iz leta 1900 pove jasno, da nad polovico Slovencev čez deset let ne bo govorilo nemško, če so prej govorili slovensko. V resnici pa se v občini Lipa, kakor nam poroča naš dopisnik, poslužuje slovenščine kot občevalnega jezika 782 oseb nemškega pa 131. Če bo povsod tako kakor v Lipi, bo vseh Slovencev na celim Koroškem komaj toliko, kolikor jih je v Ljubljani!

Ljubljanske novice.

lj **Volivni imeniki za prihodnje občinske volitve v Ljubljani so razpoloženi od danes naprej do vstevšega 17. februarja v mesni posvetovalnici nepretrgoma tudi v nedeljah ob 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer.** Volivcev je v I. razredu 1508, v II. razredu 3439, v III. razredu volijo volivci I., II. in III. razreda skupno 9003 volivci. **Opozorjamo somišljenike, da gredo takoj pogledat v mestno posvetovalnico, ako so vpisani v imenik.** Podrobnosti o reklamacijskem postopanju so v današnjem inseratu.

lj **Javno predavanje.** Prihodnji torek ob 1/2 8. uri zvečer predava v »Ljudskem Domu« (Streliške ulice) v dvorani na galeriji v II. nadstropju č. g. kaplan Kopitar: »**Slovenci na Kočevskem.**« Z ozirom na položaj naših bratov na Kočevskem je želeli pri tem predavanju najobilnejše udeležbe. — Prav bi bilo, da se pri tem predavanju spomnimo bratov na Kočevskem in da vsak udeleženec nekaj daruje za organizacijo, ki jo je ustanovil g. Kopitar na Kočevskem.

lj **Predavanje »Leonove družbe«.** V sredo, dne 8. t. m. bode predaval dr. Jure Adlešič o agrarnem in kolonizacijskem vprašanju v Bosni. Ker je stvarina zelo zanimiva in aktualna, pričakujemo obilne udeležbe. Začetek ob 6. uri zvečer.

lj **Moči iz »Glavne« posojilnice nastopajo za rešitev liberalnega »gospodarstva« na magistratu.** Dr. Švigelj in Josip Turk, oba odlična člana »Glavne« posojilnice, stopata v ospredje volivne agitacije. Rodoljubna »požrtvovalnost« dr. Švigelja je znana že iz njegovega zagovornišva Arnošta Windischerja. Jos. Turk je pa tako slaven graščak in upravni svetnik »Glavne« posojilnice, da je s tem svojim ugledom res najboljši mož za liberalni magistrat. Po Ljubljani so krožile nedavno okrožnice: »Veledenjeni gospod somišljenik! Odbor »Naprednega, političnega in gospodarskega društva za kolodvorski in šentpeterski okraj« Vas je v svoji seji dne 19. januarja 1911. sklenil naprositi kot zaupnika tega okraja »narodno-napredne stranke« in kot člana velikega agitacijskega odseka. Odbor Vas prosi, da sprejmete to mesto in se kot zaupnik vestno udeležujete sestankov, h katerim Vas bo vabil izvrševalni odbor »narodno-napredne stranke« in kot član agitacijskega odseka sestankov, ki jih bo prirejela centrala agitacijskega odseka in krajevni agitacijski odsek. Naprošamo tudi Vaše blagorodje, da se udeležite vseh prihodnjih

odborovih sej našega društva, da bo odboru mogoče ohraniti direktni stik z Vami in da bo odbor čul tudi Vaše želje in nasvete. Prihodnja odborova seja je v petek, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni »pri Bončarju«. Zlasti tudi še prosimo, da se udeležujete vseh društvenih javnih shodov in za čim najboljše udeležbo naših shodov agitirate med svojimi znanci. Prvi društveni shod se vrši v nedeljo, dne 29. t. m. ob 10. uri popoldne v hotelu »pri Štruklju«, kjer bosta govorila dr. Ivan Tavčar in dr. Karol Triller. Naš okraj je najštevilnejši na volivcih in zato je tudi treba, da bodo shodi v našem okraju najštevilnejše obiskani. (Shod je bil, kakor znano, velika blamaža.) Prosimo, da se zavedate v tem času svojih dolžnosti do stranke in po svojih močeh pripomorate k najčastnejšemu uspehu naše stvari. Če bi pa iz kakršnegakoli vzroka ne hoteli ali ne mogli sprejeti naše prošnje, blagovolite to na naslov društvenega predsednika g. Josipa Turka poštoobratno sporočiti. Z odličnim spoštovanjem »Napredno politično in gospodarsko društvo za kolodvorski in šentpeterski okraj v Ljubljani«. Dr. Švigelj, tč. podpredsednik. Počivalnik, tč. tajnik.

lj **Predpustna zabava I. avstrijskega društva drž. uslužbencev** se vrši danes zvečer v »Unionu«, na kar še enkrat opozarjamo. Godbo oskrbuje vojaška godba pešpolka grof Beck št. 47 iz Gorice.

lj **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** ima jutri, v nedeljo dne 5. februarja, ob pol 11. uri popoldne v dvorani »Rokodelskega Doma« svoj redni mesečni shod z važnim in zanimivim dnevnim redom.

lj **»Dva nočna čuvaja«** je naslov veseligr, ki se bo uprizorila v nedeljo, dne 5. t. m., ob 6. uri zvečer v »Rokodelskem domu«. Gotovo bo že igra sama privlačna sila za to prireditev »Katol. društva rokodelskih pomočnikov« a nadejati se je pa tem večje udeležbe, ker so na sporedu tudi izbrane pevske točke in kupleti in so igralci to prireditev odločili v častno priznanje zaslug, ki si jih je g. Rudolf Vrančič pridobil kot dolgoletni režiser na odru »Rokodelskega doma«. Zato v nedeljo vsi v »Rokodelski dom«!

lj **Musica sacra v stolnici.** Jutri, v nedeljo (god sv. Agate, dev. in muč.) pri veliki sveti maši ob desetih: Missa »Rosa mystica«, zl. Griesbacher, graduale »Adjuvabit«, zl. Foerster, ofertorij »Afferentur«, zl. Monar.

lj **Zdravstveni svet za ljubljansko okrožje** je v svoji današnji seji izvolil za načelnika župana Fr. Korbarja, za podnačelnika viškega župana Franca Oblaka.

lj **Moški zbor »Ljubljane«** ima jutri v nedeljo popoldne ob 11. uri nujno pevsko vajo v društvenih prostorih. »Ljubljane« se z zastavo udeležijo pogreba umrle hčerke odličnega društvenega prijatelja g. K. Pollaka. Odbor vabi tudi gospodične pevke, da pridejo k pogrebu polnoštevilno.

lj **Posebno na piki** ima gotova liberalna klika slovensko glasebno društvo »Ljubljano«. Ni dneva, da bi ta klika po svojih umazanih listih »Ljubljane« ne napadala. To je za »Ljubljano« najlepše spričevalo, da je na pravem potu in da je njena pevska četa precej vredna, ker je tistim domišljavcem, ki menijo, da so v Ljubljani absolutni, tako globoko v želodcu. »Ljubljano« se za take napade ne briga in napreduje. To priča tudi zadnji zabavni večer, pri katerem je prireditev kljub najtežavnejšim okoliščinam uspeła in so se oglasili mnogi novi podporniki. Tako je na primer neki gost podaril »Ljubljani« na ta večer 150 kron v priznanje njene delavnosti. Ljudje, ki nikogar na priredbe svoje puste »Čitalnice« ne morejo zvabiti, naj bi torej pustili »Ljubljano« pri miru, ker odkar je »Ljubljana« v naših rokah, je vedno pokrita s svojimi računi, ko so pa imeli pri njej besedo liberalci, so jo molzli in puščali v dolgeh. Na vedno zaletavanje v »Ljubljano« in v osebe, ki se ji zvesto žrtvujejo, pa opozarjamo liberalne klikarje, da smo mi doslej vsa njihova liberalna pevska društva puščali v miru, da se nismo vanje zaletavali in da smo priobčevali mnogo reklamnih notij od društev, ki imajo liberalno večino v odboru. Nikakor pa ne moremo sedaj pustiti v veljavi tako mero: da bi se na eni strani zaletavalo v naše organizacije, mi pa bi nele pustili miren razvoj najrazličnejšim liberalnim društvom in celo priobčevali reklame za društva, v katerih imajo pristaši liberalne stranke odločilno besedo. Zato poročamo gospodi, ki je pri teh društvih: Povejte vaši neslani arogantni kliki, naj drži svoj gnjusni jezik v svojih lažljivih ustih! Ako pa hočete boj na celi črti, ga bode imeli. Mi se takega boja ne strašimo, ker bi v niem

naša stvar le napredovala. Če reflektirajo razna društva, ki imajo v odboru liberalno večino, vendarle na pomoč našega časopisa in naše stranke, potem je najmanjši predpogoj za to najpriprostejši takt. Če pa hoče liberalno časopisje s svojimi napadi nadaljevati, bomo mi odklanjali vse, kar nam pošiljajo društva, ki imajo večino pristašev liberalne stranke v svojih odbori. Če dotični hočejo, da bi bilo drugače, naj pritisnejo na svojo kliko.

lj **Konferenca katehetov.** V sredo dne 8. februarja, bo mesečni sestanek Spored: a) Določitev dni za velikonočno spoved ljubljanske mladine in dijaštva. b) Preosnova nekaterih katekizmovih vprašanj in odgovorov. (Nadaljevanje.) Začetek točno ob popoldnih 2. uri v knjižnični dvorani Katoliške tiskarne.

lj **Tujski promet v Ljubljani.** Meseca januarja je prišlo v Ljubljano 412 tujcev, 169 več kot meseca decembra in 115 manj kot lani meseca januarja. Nastanilo pa se je v hotelu »Unionu« 1071, Slon 751, Lloyd 347, Cesar avstrijski 234, Južni kolodvor 173, Štrukelj 150, Ilirija 125, Malič 117, Tivoli 107, Tratnik 102, Bavarski dvor 51 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 899 tujcev.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Marija Slaninikar, bivši krojač, 77 let. — Franja Dolenc, delavka, 30 let. — Ivan Ambrožič, učenka, 16 let. — Ana Lavin, zasebnica, 79 let. — Marija Maria cher, kavarnarjeva vdova, 68 let.

lj **Trgovski in podjetniški uslužbenci** se vljudno zahvaljujejo vsem posetnikom njihove predpustne zabave Lepa hvala naj velja gospodom, ki s društvu blagovolili nakloniti znatno podpore. Hvala iskrena vsem!

Baron Adalbert Widmann, novi poljedelski minister.

lj **Srebrno poroko** obhajata jutri občešpotovani gospod mizarski mojster France Lipovž in njegova gospa Josipina. Obenem praznuje g. Lipovž štiridesetletnico, kar je pri svojem obrtu. Prihodnje leto bo pa 30 let, odkar je član prostovoljnega gasilnega društva, kjer se je skazal vedno možna na svojem mestu. Gg. jubilarntoma: Še mnoga leta!

lj **Slovensko deželno gledališče** Danes zvečer prvič po mnogih letih novoprirejena klasična drama, velika tragedija »Marija Stuart« (za par-abonente). — Jutri, v nedeljo popoldne ob 3. Albinjeva opereta »Baron Trenk« (izven abonementa; za lože nepar) pri dramskih cenah! zvečer ob 1/2 8. pri popoldanskih dramskih cenah Schillerjeva »Marija Stuart« (za nepar-abonente). — V torek opereta »Baron Trenk«.

lj **Pri regulaciji Ljubljanice** delata danes 102 delavca.

lj **Druga pošiljatev argentinskega mesa** pride v Ljubljano dne 14. ali 15. t. m.

lj **Domačo veselico** ima jutri dobroznana Flegarjeva gostilna na Zaloški cesti, ki, kakor znano, toči naravnost vina iz štajerskih Slov. goric.

lj **G. Štefan Miholič**, ki je dosedaj vodil kavarno »Ilirijo«, je prevzel kavarno Pua, katero popolnoma prenovil.

lj **Zaradi prepovedanega povratka** v mesto je bil včeraj aretovan 41-letni čevljar Karel Vesel in izročen okrajnemu sodišču.

lj **Vtihotapila** se je bila 47-letna postrežnica Ivana Windiševa in iz podstrešne sobe ukradla nekemu mesarskemu vajencu dežnik. Policija jo je aretovala in izročila pristojnemu sodišču.

lj **S ceste.** Ko je včeraj popoldne hlapec Ivan Štajer iz Gruberjeve ceste zavil na Karlovsko cesto, se je konjski splašil in skočil pred prihajajoči električni voz, kateri je Štajerjevemu zlomil oje in potrgal nekaj konjske oprave. Včeraj zjutraj je prišla po Kopitarjevi ulici 73letna vdova Marija Silvestrova, kateri je nasproti pripeljal nek

Karol Marek, minister za javna dela (Čeh).

gen Diözese Seckau«. O tej knjigi piše v mariborski »Straži« štajerski večak-zgodovinar obširno kritiko. V knjigi se natančno opisuje razvoj pokristjanjenja Karantanije in Panonije že od tistih časov sem, ko se je zanesla v naše kraje krščanska vera in do najnovejše dobe. Pisatelj knjige razkriva mnoge še nepojasnjene zgodovinske dogodke.

Š **V Št. Lenartu** v Slov. goricah se vrši prihodnjo nedeljo, dne 5. februarja, velik političen shod somišljenikov Kmečke zveze in V. L. S. za Slovenske gorice. Govorita poslanca dr. Korošec in Roškar. Shod se vrši v dvorani Armiseve gostilne.

Š **Št. Ilj v Slovenskih goricah.** Prva gledališka predstava v šentiljskem »Slovenskem Domu« 29. januarja se je izborna obnesla. »Požigalčeva hči« je igra, ki se zamore na deželi le s težavo in naporom uprizoriti. Vendar naša šentiljska slovenska mladež je izborna rešila svoje vloge v občno zadovoljnost občinstva. Dvorana je bila natlačena polna, mnogo gostov je moralo oditi, ker ni bilo dovolj prostora. Gostje so se čudili lepi izvršitvi odra. Vse je mojstrsko izdelano. Umetniško je izvršeno posebno zagrinjalo, na katerem je v živih barvah popolnoma naravno naslikan Št. Ilj — slovensko obmejno selo. Nad Št. Iljem drži vila — Slovenija lovorov venec — znamenje zmage in boja. Vse delo hvali mojstra g. Horvata. — Bralno društvo ima za beležiti lep uspeh, moralni in gmotni. Kakor slišimo, bo prirejalo društvo redne mesečne predstave.

Koroške novice.

k **Silno veliko Slovencev** se je v Celovcu vpisalo za Slovence. Vsled tega zdaj na magistratu delajo s polnim parom, da to reč temeljito »popravijo«. Napravili so za Nemko celo — slovensko stenografino pri dr. Brejcu. Baron Hein pa molči kakor riba. Oh — veliko je potrpljenje slovensko!

k **Narodna veselica** v hotelu »Trabesinger« v Celovcu 28. januarja se je

hlapec, ker se pa ona vsled starosti ni mogla umakniti, je prišla pod voz, ki jo je teško telesno poškodoval. Bila je z rešilnim vozom pripeljana v deželno bolnišnico.

Ij **Umrla** je danes dobroznana in spoštovana gostilničarka in posetnica gospa Ivana Šusteršič, podomače »Bobenčkova mama«. Svetila ji večna luč!

Ij **Priporočljiv prijatelj**. V sredo zvečer je prišel domov nek hlapec, ki se ga je bil nekoliko čez mero nasrkal ter se kar oblečen vlegel na posteljo. Ponoči pa mu je njegov sohlapec Jakob Tirbič slekel obleko. Ko se je hlapec zjutraj zbudil, je opazil, da mu manjka 11 K 92 vin. denarja. Policija je Tirbiča kot osumljenca aretovala in izročila sodišču.

V **korist obmejnim Slovincem** se stori še vedno premalo pri nas. Premalo se zavedamo velike važnosti tega dela, preveč pozabljamo na »Slovensko Stražo«, ki to delo izvršuje. Pomagati »Slovenski Straži« in s tem obmejnim Slovincem mora biti geslo vsakega našega somišljenika. Pomagamo pa najlažje s tem, da kupujemo blago, ki je na prodaj v korist obmejnim Slovincem. Kolinska kavina primes v korist obmejnim Slovincem zavzema tu zelo važno mesto. Ta kavina primes ni samo pristen domač izdelek, marveč prekaša vse druge po svoji izvrstni kakovosti. V tem oziru prekaša vse druge izdelke te vrste prav visoko. In niti za vinar ni dražja, nego druge cikorijske. Vzemi stvar torej od katerekoli strani: najbolj pametno, najbolj varčno in najbolj rodoljubno ravnaš, če kupuješ to kavino primes! Opozoriti moramo samo, da izrecno zahtevaš povsod ravno Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovincem in paziš pri tem, da je na škatljici pritisnjen pečat »Slovenske Straže«.

Ij **Nočno službo** imajo prihodnji teden lekarne: Čižmar, Jurčičev trg, Piccoli, Dunajska cesta in Sušnik, Marijin trg.

Remuneracije za šolske vrtove je deželni šolski svet sporazumno s kranjskim deželnim odborom po 90 K nakazal iz določene vsote normalnošolskega zaklada sledečim učiteljem za oskrbovanje šolskih vrtov v letu 1910: ravnatelju meščanske šole Ivanu Brinarju v Postojni, nadučitelju Božidar Fegiču v Nadanjem selu, nadučitelju Matiji Kraulandu v Mozlju, nadučitelju Antonu Pavčiču v Mokronogu, nadučitelju Edvardu Vohincu v Cerkljah, nadučitelju Ivanu Jezeršku v Križah pri Trziču, nadučitelju Francu Rojini v Šmartnu pri Kranju, učitelju Ivanu Štreklju na Vrhniki, nadučitelju Jož. Kobalu v Grahovem, nadučitelju Leopoldu Punčuhu v Zgor. Logatcu, šolskemu vodji Ivanu Šemerlju v Lescah, šolskemu vodji Frideriku Jazbecu v Šmihelu pri Žužemberku, nadučitelju Al. Mareku v Dolenji Nemški vasi, nadučitelju Ivanu Zupanu v Dolskem, šolskemu vodji Jožetu Tavžlju v Radomljah, učitelju Konradu Barle v Metliki in šolskemu vodji Karolu Gruden v Radovici.

Razne stvari.

Odpravljene vojaške kantine. S 1. februarjem so v ameriških Združenih državah odpravili alkoholne pivnice po vojašnicah, otvorili pa 133 vojaških zgradb, v katerih so poleg pošte velike dvorane za čitalnice, knjižnice, dvorane za zabave, za igre in telovadnice.

— **Umrl** je na Dunaju fml. vitez Keil, star 83 let. Leta 1886 je bil pokojnik poveljnik 28. divizije.

Velike nesreče na morju. Iz Barcelone se poroča, da se je potopilo radi hudega viharja več ladij. Utonilo je veliko oseb. Potopil se je tudi parnik »Le Panto«, 20 mož je utonilo.

Sankanje zahteva žrtve. Pri Ilgsu se je ubil oče treh otrok, poštni poduradnik Haller, ranil se je pa poslanec Schreiter.

Po prestani kazni oproščen. Svoj čas je obsodilo porotno sodišče v Essenu ob Ruhri rudarja Schriederja in več soobtožencev v večletne zapore. Pri obnovljeni razpravi so pa bili obtoženci oproščeni, ko so že davno prestali svoje kazni kot nedolžni.

Koliko stane uradništvo? Pariški »Journal des Chambres de Commerce« objavlja statistiko o tem, koliko stane državna uprava po posameznih državah. Vsakega Švicarja stane 6, Belgijca in Nizozemca 7, Angleža 10, Nemca 13, Avstrijca 14, Italijana 20, Francoza 24, Rusa 33, Američana pa zgolj 3-4 francov.

Radi slabega spričevala so je obdel na Dunaju 12 let stari dijak Rihard Goldmann.

Ukradene sultanove preproge. Dragocene preproge bivšega sultana, Abdul Hamida so bile prodane v Ameriko. Med vožnjo so pa izginile. Vredne so 100.000 mark in so bile zavarovane. Detektivi zdaj iščejo ukradene preproge.

Brezlično telefoniranje je iznašel privatni docent na vseučilišču v Darmstamu dr. Rudolf Goldschmidt.

Norec v banki. Nedavno je prišel v angleško banko v Londonu nek tujec ter izročil blagajniku nek dokument. Ta je popir pogledal ter mu odgovoril: »Vi trdite, da ste najstarejši sin kraljice Viktorije.« Tujec je odgovoril: »Plačajte mi takoj en milijon, če ne boste vi in še nekaj drugih v tem poslopu izgubili življenje.« Blagajnik mu je nato hladnokrvno odgovoril: »Gotovo kraljeva visokost!« ter je ukazal tujca peljati namesto k glavni blagajni, na policijo. Ko je neznanec, kateremu je očitno otemnel um, to opazil, je potegnil iz žepa revolver ter hotel streljati, a so mu orožje odvzeli ter tujca srečno odpeljali v norišnico. pred rotovško kavarno ter zažgalnike prižge z gorečo smodko. Ker se je branil, storiti kaj takega, sta ga tujca pograbila in vrgla v vodo. Le z veliko težavo se mu je posrečilo, rešiti se. Dolej policija še ni mogla dognati, ali je ta izpoved resnična in kaj je z vso afero. Poizvedovanja se nadaljujejo.

Losvonromovski boj za duše. Kako nestrpen, fanatičen in nedosleden zna biti protestantizem kaže najbolj postopanje vsenemških losvonromovcev. Znano je, da isti vsenemci, ki tako radi očitajo katoliški cerkvi izrabljanje verstva v politične namene, sami na najpodlejši način uporabljajo odpadništvo od katoliške cerkve v svoje vsenemške namene. Oni, ki katoliški duhovščini predbacivajo »lov na duše« v resnici uprizarjajo najhuše kupčije z dušami in izrabijo vsako še tako hudo in nepošteno sredstvo: denar, obljube, grožnje, laži itd., da le izmamijo kako izgubljeno dušo iz katoliške cerkve. Vse to je notorično in vendar si ta besna banda vedno z nova upa napadati katoliške duhovnike z »lovom na duše« in klicati nadnje oblasti. Tako je »Alldeutsches Tagblatt« nedavno priobčilo nesramen in lažnjiv članek o nekem slučaju v freudenthalski bolnišnici, ko je neko na smrt bolno protestantovsko dekle po dolgih in iskrenih prošnjah doseglo, da jo je sprejel v katoliško cerkev in ji podal zadnja tolažila tamkajšnji dekan Pavel Heider. Da se tu ni moglo iti niti za politiko niti za kako gmotno korist katoliške cerkve je jasno; losvonromovski protestantovstvo je pa tako fanatično, da celo priprosti deklici niti na smrtno uro ne dovoli svobode vesti, ne dovoli tistih tolažil za večnost, ki si jih želi. Dekan Heider je poslal »Alld. Tgbtt.« obširen popravek, iz katerega jasno izhaja, kako je v tej stvari lagal. List je popravek priobčil a pobiljšal se seveda ne bo.

Prodiranje tujcev.

Srem nemški in mažarski. V našem listu smo že večkrat pisali, kako Nemci otimljejo hrvaško zemljo kos za kosom, kako izpodrivajo moralno in gospodarsko oslabele domače ljudstvo, ki se seli v Ameriko in drugam po tujem svetu, a Nemci zasedajo njegova mesta v domovini. Tu prinašamo zopet nekaj novih podatkov, ki jih v nekem hrvaškem listu priobčuje oči-videc. Piše: Pri nas v Sremu rastejo mažarske in nemške šole kakor gobe po dežju. To je pač žalosten pojav, ki kaže, da priseljeni tujci potiskajo naš hrvaški in srbski narod, kupujejo njegova posestva, se množe in ustanavljajo svoje šole. So kraji, ki so bili pred 20—30 leti čisto hrvaški, a danes se skoro ne ve več za Hrvate. Tako je n. pr. v Jankovcu v vukovarskem okraju, kjer je danes na hrvaški ljudski šoli komaj 20 otrok, a v 4 tamošnjih mažarskih julijanskih šolah je po 60—80 otrok v vsaki. Tako je tudi v Bečmenu pri Zemunu, ki je bil prej čisto srbski, danes pa nima niti več 20 srbskih gospodarjev. Tako skoro vse večje sremске vasi prehajajo v roke tujca. — Te dni sem bil v Novih Banovcih pri Sidu. Mislim sem res, da se nahajam sredi nemškega cesarstva. Slišal nisem niti ene hrvaške besede, kamorkoli sem se obrnil je vse nosilo nemški značaj, na vse strani se švabčule, da se mi je srce krčilo v prsih. Zvedel sem, da niti eden tamošnjih nemških učiteljev ne zna prav nič hrvaški. Deželna hrvaška vlada je izdala naredbo, da se mora hrvaški jezik tudi po vseh zasebnih šolah kot obvezen predmet učiti, a kako je to mogoče, ko pa učitelji jezika niso zmožni! — Kolikor se spominjamo, je sedanja hrvaška vlada izdala tudi naredbo, da morajo vsi učitelji na tujejezičnih privatnih šolah biti zmožni hrvaškega jezika. Pa ta naredba je, kakor se vidi, ostala naredba, mažarske in nemške šole pa take kakor prej.

Muljavska šola.

Zvedel sem, da odkar se je slovesno otvorila v moji rojstni hiši na Polju šola muljavska, me nekdo v »Slovenskem Domu« opetovano napada zaradi prodaje moje posesti na Polju v namen muljavske šole. V odgovor in v vednost naj služi ta-le moja kratka

izjava.

Aprila meseca leta 1909. je bila na Muljavi, oziroma Polju velika in obširna obravnava v namen, da se določi šoli muljavski njen okoliš. Zastopane so bile po svojih možeh prav številno občine: Dob, Gorenja vas, Krka in Muljava. Prve tri občine so se enoglasno izjavile, da ne marajo nobenega stika imeti z muljavsko šolo, da imajo za svoje občane zadosti šol in nikakor ne pripuste, da bi se kakšna njihova vas priklopila nameravani muljavski šoli. Tako je ostala občina Muljava osamljena, ki se je pa po svojih možeh izjavila, da hoče sama napraviti svojo enorazrednico. Le dva Muljavca, uda krajnega šolskega sveta, sta se izjavila: naj ostane pri že določenem okolišu, šola bodi na Muljavi in vsolajo naj se na Muljavo znane vasi iz občin: Dob, Gorenja vas in Krka.

Na obravnavo sem bil povabljen tudi jaz. Zaslšan in vprašan sem bil slednji: »Ali bi vi prodali svojo posest občini v slučaju, da se na Polju nastani muljavska šola?« Dogovorjeno je bilo: »Prodaj, kakor stoji, občini za 24.000 kron in ostanim v besedi do 1. maja 1910., da občina z raznimi gosposkami obravnava vso stvar do konca. Če bi pa do tega časa obravnave ne bile končane ali pa negativno, sem odvezan od svoje besede.« Ta dogovor je bil sprejet na komisijski zapisnik; delo županstva in raznih gosposk pa je ostalo ta dogovor uveljaviti ali zavreči.

Dasi so se obravnave precej pričele, se je vendar stvar zavlekla, ker se je morala zaradi dvajsetletnega boja, raznih rekurzov in deloma pravomočnih razsodb pri vseh poklicanih oblasteh in inštancah vnovič presoditi. Rok pogodbe je potekal. Sredi meseca aprila 1910. dobil sem od merodajnih oseb pisma, naj podaljšam rok; stvar se bliža koncu, vendar do maja se ne more izvršiti. Podaljšal sem rok do končnega izida. 13. junija 1910. sem se peljal v Višnjogoro, kamor so prišli tudi muljavski možje in kjer smo pri c. kr. notarju podpisali sklepčno veljavno pogodbo. Septembra meseca je bila cerkvena blagoslovljena in slovesno otvorjena v moji rojstni hiši na Polju št. 9 šola muljavska. Vsa občina z malimi izjemami je bila vesela, da se je jara kačja spravila s sveta. In zdaj, ko je vse končano, pride na dan mož, ki v »Slovenskem Domu« popada vse, kar mu pride pod pero: župana, občinski odbor, mene, častne občane itd. Najbolj sramotno je pa to, da se nahaja na Muljavi (?) človeče, ki napada častne občane, ki so vendar možje po svoji delavnosti in svojem ugledu svetovno znani. Kar je občina kupila, bo morala seve več let plačevati; da je pa prodaja in vsa namera občini v korist, je razvidno iz tega, da so vse v to poklicane oblasti pogodbo in vse, kar je z njo v zvezi, odobrile in ni misliti, da bi oblasti delale na škodo občine. Izjavljam tudi, da sam nisem nikomur nič obljubil za slučaj, če se kupčija izvrši. Jaz torej nisem nikogar »potegnil«, vleče vas dopisnik »Slovenskega Doma«.

Franc Špendal,

kanonik v Novem mestu.

Telefonska in brzojavna poročila.

EKSPLOZIJA V KOČEVSKEM RUDNIKU.

Kočevje, 4. februarja. Danes zjutraj ob pol 4. uri je razpočila v kočevskem premogokopu predčasno dinamična mina, ki je razletela. Ranjena sta 19 letni Jožef Jelen in 34 letni Frančišek Erbežnik, ki mu je izbil oko. Ponesrečenca so odpeljali že z današnjim jutranjim vlakom v ljubljansko bolnišnico.

DR. ŠUSTERŠIČEV GOVOR V VOJNEM ODSEKU AVSTRIJSKE DELEGACIJE.

Dunaj, 4. februarja. V vojnem odseku delegacije je vzbudil veliko pozornost govor dr. Šusteršiča, ki ga zlasti laški listi zelo obširno priobčujejo: Dr. Šusteršič je izvajal sledeče misli. Treba je poudarjati, da se britko pogreša, da vlada ni izdelala finančne reforme, predno je predložila delegacijam tako enormne zahteve za vojaške svrhe. Kljub temu pa mora odkrito izjaviti, da je po njegovem prepričanju udelež-

stvenje mornariškega programa, kakor je delegacijam predložen, sicer zelo trda, a nujno potrebna stvar. Mi potrebujemo dreadnoughtov in ostalih ladij, ki se zahtevajo, in jaz zaupam poveljniku mornarice, da je to res neobhodno potrebno, kar je on za neobhodno potrebno označil. Jaz le tega ne razumem, zakaj se odkrito ne izjavi, da mora avstroogrška mornarica biti proporcionalna italijanski. To vendar ne bi pomenjalo sovražnosti zoper Italijo. Saj ne škoduje na primer angleško-francoskemu prijateljstvu, če Anglija odkrito izjavlja, da mora vzdrževati brodogoj, ki je saj enako dvema združenima brodogojema katerihkoli velesil. Če mi svoje brodogojne pomnožimo tako, da bo enako italijanskemu, zato naša oboroževanja vendar še niso naravnost naperjena proti Italiji. Mi hočemo biti v prijateljstvu z Italijo in vzdržati z njo alianco. To je že iz dejstva razvidno, da Avstro-Ogrska nima nikakršnih aspiracij do laških pokrajin in je zato Italija v tem oziru lahko pomirjena. Nobena velesila ne more gojiti tako odkritega prijateljstva z Italijo kakor ravno Avstrija. Toda od druge strani pa se ne sme zanemarjati tistega ljudskega razpoloženja, ki prevladuje v Gornji Italiji in v Rimu, ki bi utegnilo postati miru nevarno. Zoper to ni mogoče nobeno drugo sredstvo kakor to, da pokažemo, da je vsako upanje izključeno, da bi nam mogel kdo en sam kosček naših dežel ugrabiti in da smo trdno odločeni, našo posest braniti. Mi moramo pokazati, da si ničesar ne pustimo vzeti in zato moramo skrbeti, da bomo na morju močni. Na drugi strani pa moramo pokazati, da se sme Italija zanašati na naše prijateljstvo v drugih vprašanjih, glede katerih je bolj interesirana kakor glede Trsta in Tridenta, to je v Sredozemskem obmorju.

VPRAŠANJE VELIKIH ARMADNIH IN MORNARIŠKIH KREDITOV.

Dunaj, 4. februarja. V vojnem odseku avstrijske delegacije so govorili Clam-Martinitz, ki povdarja, da tudi sedaj zahtevani veliki krediti ne bodo zadostovali, Masaryk, ki je zoper konkuriranje z Italijo, koje občutljivost naj se sploh skrbno vpoštevata (!), Petelenz od »Poljskega kluba«, ki izvaja, da je naš jadranska obal tako dragoceena, da jo moramo z vsemi sredstvi varovati, Mladočeh Stanek ki pravi, naj se rajši da Lahom univerza, potem bo večje brodogojne nepotrebno (!!) in Šramek, ki se zavzema za močno mornarico.

Popoldne bodo govorili admiral Montecuccoli, voj. minister Schönald, baron Bienerth, ki bo dal neka pojasnila glede odgovornosti skupnih ministrov in finčni minister dr. Robert Mayer. V delegacijskih krogih se govori, da bo finančni minister izjavil, da je za pokritje za velike vojaške potrebe, če preskrbljeno, kar se pa tiče finančne reforme, bo razvil svoj načrt v poslanski zbornici in se bo poskrbelo obenem v tem načrtu tudi za velike ljudske potrebe.

POMENLJIVE IZJAVE HRVAŠKE DELEGACIJE V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Budimpešta, 4. februarja. V poslanski zbornici je danes prvič nastopila nanovo izvoljena hrvaška delegacija, ki sestoji iz pristašev bana Tomašića in ki ji načeljuje bivši ban grof Teodor Pejačevich. Preden se je začela razprava o dnevnem redu, se je oglasil grof Pejačevich za besedo in začel govoriti v hrvaščini, potem pa nadaljeval mažarsko. Vprašal je predsedništvo zbornice, kako interpretuje pravico hrvaške delegacije, da sme v ogrskem državnem zboru govoriti hrvaško? Ta pravica se je v minolem zasedanju kruto omejila, kar je povzročilo na Hrvaškem toliko ogorčenost, da je v saboru pretila nevarnost, da se zveza z Ogrsko prekine in bi se hrvaška delegacija ne udeležila več razprav v ogrskem državnem zboru. Ker pa se je večina sabora hotela izogniti tudi videzu takega prekršenja ustave, so kljub temu prišli. (Odobranje.)

Podpredsednik Navay je nato prebral postavo, ki daje hrvaškim delegatom pravico se posluževati tako v ogrskem državnem zboru kakor v delegacijah hrvaškega jezika. Ta pravica se je respektirala, vendar pa se ne sme razlagati tako, kakor da bi s tem ogrski državni zbor izgubil ogrski značaj in bi predsedstvo ne imelo kontrole nad hrvaškimi govori. O prekršenju tozadevne pravice pa ni govora in so se odredbe predsedništva v tem oziru le napačno tolmačile.

Grof Pejačevich se je na tej lojalni izjavi zahvalil, potem pa izjavil, da hrvaška delegacija ne bo v nobenem oziru trpela, da bi se postava prekršila. Kar se tiče železniške pragmatike,

stoji sedanja hrvaška delegacija na prav istem stališču kakor prejšnja. Od rešitve tega vprašanja je odvisno, kakšno bo stališče hrvaške delegacije do ogrske vlade. S pragmatiko se je postavila tako zelo prekršila, da je na Hrvaškem vse, tako kar je v opozicijskem taboru, kakore tisti, ki so na strani vlade bana Tomašića, trdno prepričano, da je dobro razmerje z Ogrsko popolnoma izključeno, ako se vprašanje železniške pragmatike ne reši pravično. (Veliko odobravanje na hrvaški strani.)

BUDGETNI ODSEK.

Dunaj, 4. februarja. Budgetni odsek poslanske zbornice je sklican dne 7. februarja ob 5. popoldne. Dnevni red: 1. Nadaljevanje debate o laški fakulteti. 2. Debata o državnem proračunu za leto 1911.

PREBIVALSTVO ŠESTIH SVETOVNIH MEST.

Dunaj, 4. februarja. Ljudsko štetje je izkazalo za število prebivalstva šestih svetovnih mest leta 1910. sledeče prebivalstvo: London: 4.833.938, s predmestji za 7 milijonov; New-York: 4.766.883; Pariz: 2.703.393, s predmestji pa 3-9 milijonov; Berlin: 2.064.000, s predmestji pa 3.687.000; Čikago: 2 milijona 185.283; Dunaj: 2.050.000.

ZOPET VELIKANSKO PONEVERJENJE V RUSIJI.

Peterburg, 4. februarja. Zaprli so v Vladivostoku kapitana ladje »Koklyn«, ker je defraudiral 100.000 rubljev.

CZENSTOCHOVSKE DRAGOCENOSTI NAJDENE.

Krakov, 4. februarja. Ukradene czenstochanske dragocenosti je dobila ruska policija v nekem ukrajinskem mestu.

OPLENJENA KAPELICA.

Varšava, 4. februarja. Neznani zločinci so oplenili pri Stanislavu neko kapelico. Podobno Matere Božje so zločinci vrgli v neki jarek.

ROPARSKI UMOR V KOLINU.

Kolin, 4. februarja. Postopač Prowsky je umoril in oropal 68letnega kmeta Fundo. Roparja so orožniki aretirali.

DINAMITNA EKSPLOZIJA V NEW YORKU.

Berolin, 4. februarja. Zavarovalne družbe šip v New Yorku izjavljajo, da imajo po dinamični eksploziji plačati za ubite šipe nad 2.000.000 mark.

London, 4. februarja. Štiri železniške uradnike in tri uradnike tvrdke, ki je ekspedirala dinamit, je oblast zaprla, kakor tudi lastnika ladje »Catharine«, ker niso vpoštevali postavnih predpisov pri nalaganju dinamita.

375 DIJAKOV IZKLJUČENIH.

Tomsk, 4. februarja. 375 dijakov tehniške šole je izključenih, ker so sodelovali na tajni dijaški skupščini.

VIHARJI.

V Batumu je bil predvčerajšnjim silen hivar. Manjše ladje je vrglo na obal. Na Kanadi divja strašna nevihta. Ves promet je ustavljen. Vlaki so zasuti z debelim snegom. V Montrealu in Ottawi je ustavljen tudi tramvajski promet. Iz Peterburga poročajo, da je vlak, ki je odpeljal iz Smerinske, se moral radi snega ustaviti na sredi pota. Trem železničarjem so zdravniški morali odrezati noge. — V kanalu La Manche divja tudi velik vihar. Promet je ustavljen. Danski parobrod »Dane-mark« je utonil. Rešilo s je samo sedem oseb.

Slovenci pozor!

Ogromno množino papirja porabimo Slovenci po naših uradih, zasebnih pisarnah in tiskarnah za natis naših knjig leto za letom. Leto za letom romajo ogromne svote našega denarja v tujino, v roke našim neprijateljem; od tam pa se vračajo večji ali manjši odstotki v našo domovino potom »Schulvercina« in »Südmarke« z namenom potujčiti, ali pa pregnati z rodne svoje grude naše brate na mej.

»Slovenska Straža« stavila si je vzvišeno nalogo, preprečiti to in z denarjem, s katerim smo doslej podpirali grobokope našega naroda, pomagati bratom v ogroženih krajih. V ta namen je »Slovenska Straža« ustanovila v Ljubljani veliko tovarniško zalogo papirja jugoslovanske

papirnice, kjer bo na razpolago po tovarniških cenah vsaki množini vsakovrstni papir, zlasti pa kancelijski, dokumentni, konceptni, papir za pisalni stroj, pismeni, pivni papir itd.

»Slovenska Straža« vabi torej vse slovenske župne in druge javne urade, literarna društva, založništva, tiskarne in trgovce s papirjem, da se poslužujejo te prilike ter zahtevajo tozadevne ponudbe pri »Slovenski Straži«.

BILINSKA

KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.

O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik. Dobi se pri Mihail Kastnerju v Ljubljani. 2590

NESTLÉ-jeva

Priznana redilno sredstvo moka za otroke

Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolna želodca.

Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in bluvaje črevesni katar.

Knjižica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ

Dunaj I. Biberstrasse 11.

K srebrni poroki svojih članov gospoda in gospe

Franca in Josipine Lipovž

izraža srčne čestitke

obmizje dominarjev pri »Kolovratu«.

371

Potrtega srca naznanjam tužno vest, da je neskončno dobri in modri Bog danes, dne 4. svečana, mojo ljubljeno mater

Ivano Šusteršič
posestnico in gostilničarko

po trudapolnem življenju v 67. letu njene starosti, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, v boljše življenje poklical.

Pogreb drage pokojnice bode v ponedeljek popoldne ob 3. uri iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta šte. 17 na farno pokopališče na Viču.

Sv. maše se bodo brale v cerkvah sv. Petra, Marijinega Oznanjenja in sv. Antona na Viču.

Prijateljem in znancem jo priporočam v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 4. svečana 1911.

F. S. Šusteršič
župnik v Ameriki.

384

Globoko potrtem srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni, nepozabni soprog, brat, stric, gospod

Leopold Tratnik

c. kr. cerkovnik

včeraj, dne 3. svečana zvečer, po zelo kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v nedeljo, dne 5. svečana, ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Križu.

Predrago rajnika priporočamo v blag spomin in pobožno molitev. Idrija, dne 4. svečana 1911.

Karolina Tratnik,
soproga.

Frančiška Peternel roj. Tratnik,
sestra.

Ivan Tratnik,
brat.

378

KAREL POLLAK, tvorničar usnja, in FRANJA POLLAK, roj. PETERCA, javljata tuge polna v svojem in v imenu svojih otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancem vest o smrti svoje iskreno ljubljene hčerke

MILCE

učenke

ki je danes, dne 3. februarja, ob 2. uri popoldne, po daljšem trpljenju v 11. letu svoje dobe blaženo v Gospodu zaspala.

Pogrebni izprevod krene v nedeljo, dne 5. februarja ob pol 5. uri popoldne od hiše žalosti, Dunajska cesta, hiš. št. 23, na pokopališče k sv. Krištofu.

Svete zadušne maše se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega oznanenja.

Drago pokojnico priporočamo pobožnemu spominu.

V Ljubljani, dne 3. februarja 1911.

Posebni parte se ne razpošiljajo. 374

381

Globoko potrtem srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena mati in stara mati gospa

Ana Laurin
zasebnica

v starosti 81 let, previdena s svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajnice se vrši jutri v nedeljo, dne 5. februarja ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Zaloška cesta 23 na pokopališče k sv. Križu, kjer se polože njeni zemski ostanki v lastno gomilo k večnemu počitku.

Ljubljana, 4. februarja 1911.

Žalujoči rodbini Šostarič-Čemažar.

Zahvala.

Za vse dokaze prijateljskega sočutja povodom smrti nepozabnega brata oziroma strica in svaka, gospoda

Mihaela Den

se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Posebno se pa zahvaljujemo slavni čitalnici in gasilnemu društvu v Spodnji Šiški, Trgovskemu bolniškemu in podpornemu društvu, vsem darovalcem vencev in končno vsem, ki so na ta ali oni način lajšali našo bol.

Ljubljana, 4. svečana 1911.

383

Žalujoči ostali.

Zahvala.

370

Za vse dokaze presrčnega sočutja ob bolezni in smrti dragega nam soproga oziroma očeta, starega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Ferdinanda Tomažiča

c. kr. poštne nadkontrolorja v pok.

dalje za obilno spremstvo ob pogrebu se iskreno zahvaljujemo vsem bližnjim in daljnim sorodnikom prijateljem in znancem ter darovalcem mnogih krasnih vencev. — Posebno zahvalo pa izrekamo sl. društvoma požarni brambi in »Sokolu« v Trebnjem ter došlim Novomeščanom in Trebanjcem kakortudi v obilnem številu prispelemu kmetkemu ljudstvu

Vinja gorica pri Trebnjem, dne 3. februarja 1911.

Žalujoči ostali.

Kovaški učenec

se sprejme brezplačno in z vso preskrbo pri

Dominiku Resernig

preizkušen kovač 377 3

Št. Martin pri Beljaku, Koroško.

Izjava.

Podpisani Fran Kucler, posestnik na Viču, opozarjam tem potom vsakogar, da bom sodnijsko zasledoval vse, ki bi še nadalje razširjali obrekljive besede o meni in Aloj. Vovk ter mi s tem kradli dobro ime.

380

Fran Kucler, Vič.

Prodaja mlinskega posestva!

Posestvo Janeza Gaber v Škofji Loki predmesto Studenc št. 2, to je mlin, hiša in nekaj sveta zraven, je pod ugodnimi pogoji na prodaj.

Kdor misli kupiti, naj se zglesi

v četrtek 9. svečana t. l. dopold. ob 10. uri v notarski pisarni v Škofji Loki.

Tam se tudi že poprej lahko zvedo natančnejši podatki.

350

Škofja Loka, dne 1. svečana 1911.

Niko Lenček, c. kr. notar.

H. SUTTNER
Ljubljana Mestni trg

urar prva največja domača
exportna tvrdka ur zlatnine
in srebrnine lastna tovarna ur v Švici

Tovarniška var
svetovna znamka

„IKO“
Črna zlatna in
posilnine poboje

TRŽIŠKE NOVICE.

t Javno predavanje bo jutri, 5. t. mes., popoldne ob 4. uri v spodnji dvorani društva sv. Jožefa. Predaval bo o zgodovini družine gimnazijski profesor dr. Karol Cepuder. K obilni udeležbi vabi odbor.

t Javno telovadbo priredi 12. t. m. telovadni odsek Orel v svojih prostorih. Pričetek ob 5. uri popoldne. Na sporedu je: rajalni nastop, proste vaje, telovadba na orodju in moreška (sabljanje). Vstopnina za sedeže je 40 h, za stojišča 20 h. Posamna proizvajanja spremlja godba na lok.

t Prvi izlet je napravil tukajšnji Orel zadnje nedelje v Leše, kjer ga je deputacija ondotnega izobraževalnega društva najsičajneje sprejela.

t Ljudsko štetje je končano v vseh treh občinah. Trška občina šteje 223 hiš s 2630 prebivalci. Prirastka od zadnjega štetja je samo za 4 osebe. Ker ni prostora v trgu za zidavo hiš, zidajo se zunaj po največ v kriški župniji. Od tam prihajajo na delo v tovarne. Število Nemcev je nazadovalo. Pred desetimi leti so jih našli nad 600, sedaj menda 263. — Občina Sv. Katarina je narasla. Šteje namreč 803, pred desetimi leti 668, dočim se je zmanjšalo število prebivalstva v šentjanski občini. Sedaj šteje 552 oseb, pred desetimi leti 698. Vzrok padca je, ker je prenehalo delo v ondotnem rudokopu in so se rudarji izselili od tu. V obeh občinah je vpisanih blizu 30 Nemcev. Cela župnija ima kakih 20 protestantov.

t Zadruga črevljarskih mojstrov v Trzinu naznanja, da se prične delo za preizkušnjo pomočnikov dne 27. svečana, preizkušnja pa se bode vršila dne 5. sušca. Pojasnila daje gospod Lovro Pogačar, načelnik zadruge.

Iz Bosne.

— Promet in dohodki bosensko-hercegovskih železnic 1910. Do konca 1. 1910. so prevozile bos.-herc. železnice 2.844.820 oseb in 1.434.894 ton blaga ter so znašali dohodki 14.453.570 kron. Nasprotno letu 1909. so napredovale za 86.594 oseb in 16.236 ton blaga ter za 73.400 kron dohodkov.

Židovski poslanec v bosenskem saboru. Po vročem volivnem boju je bil dne 30. januarja s precejšnjo večino izvoljen kandidat inteligence španjol dr. Vita Alkalay. Za propalega protikandidata španjolskega Žida veleposelnika Avrama D. Saloma je bila večina v Sarajevu, dežela pa za Alkalaya kateremu so pristaši po zmagi priredili burne ovacije.

— Zvodništvo v Sarajevu. Neka zvodnica je 16-letno deklico Marijo B. speljala na ilidže v Sarajevu, od tam pa telefonično obvestila ismetaga, da mu je preskrbela lepo kokoško. Aga pride in da posredovalki 50 kron, dekletu pa 200 kron, ki se jih je pa tudi prva zvijačno polastila. Na dekletov račun je od age izmamila še do 500 K. Konec grdi kupčiji je napravil dekličin brat, ki je vso stvar prijavil oblasti.

Delavsko zavarovanje v Bosni. Minolo nedeljo se je vršil v Sarajevu velik delavski shod, na katerem je bilo navzočih 3000 delavcev. Delavski vodja Fran Rauscher je povdarjal, da je v Bosni-Hercegovini do 30.000 industrijskih delavcev in od teh jih vsako leto ponesreči okrog 1000, ne da bi dobili kako odškodnino ali pa le malenkostno. Železniški delavec Streitz je rekel, da s predlogo delavskega zavarovanja, kakor je pripravljena za deželni zbor, delavstvo nikakor ne more biti zadovoljno. Sprejme se resolucija, da se delavsko zavarovanje v Bosni čimbolj pospeši, a predno se zakonski načrt predloži saboru, naj se skliče delavska enketa, da delavci izrazijo svoje zahteve.

Po svetu.

Ženske naskočile magistrat. V rimski okolici je majhen kraj Rocca Priore, ki je imel jako trmoglave občinske očete. S posebno vneto so se ustavljali želji prebivalstva, naj se odpre neka nova cesta. Vse uloge so bile zaman. Nakrat pa so stvar ženske vzele v roke. Nekega dne, ko so občinski očetje imeli ravno sejo na magistratu, je 300 žensk udrlo na magistrat. Ženske so občinske svetnike spodile z magistrata in zaprle magistrat. Trmoglavi občinski svetniki so morali v pravem pomenu besede bežati z magistrata. Vsled tega je bilo te junake tako sram, da so vladi brzojavno sporočili svoj odstop.

Amerikanci. Neki list, ki izhaja v Ameriki, kaznuje svoje naročnike, ki dolgo časa naročnine plačati nočejo, s tem, da jih javno imenuje ter svari druge ljudi, da bi se spuščali v kako opravilo z njimi.

Tisk brez tiskarskega črnila je izumil neki angleški inženjer. Pri električnih eksperimentih je slučajno pritisnil neki kovani denar, ki je padel na mizo in se trkljal proč, na vlažen papir, ki je imel kovinasto podlago in istočasno na ne izolirani električni tok. V svojo veliko začudenje je zapazil na papirju odtisek denarja. To opazovanje je zasledoval in sedaj je zgradil stroj, ki rabi samo suh, s kemikalijami impregnirani papir. Tiskarskega črnla pri tem tisku sploh ne rabi. Stavek se črno odtisne na impregniranem papirju, ker papir teče preko kovinske podlage in gre istočasno električni tok skozi stavek. Po različni kakovosti in vrsti kovine, ki služi za podlago in po različnosti impregniranja, se lahko tiskajo vse barve mavrce, da, mogoče je tiskati podobe v barvah, tako da se od dobrih fotografij ne odlikujejo.

Proti draginji v Italiji. Gotovi ljudje pišejo tako, kakor bi le v Avstriji bila draginja živil, poročila iz cellega sveta pa drugače govore. V Italiji se vrše veliki protestni shodi proti draginji živil in stanovanj. V Florenci je bil te dni protestni shod, katerega se je udeležilo 60.000 oseb.

Ženo in sebe ustrelil. Na Dunaju je 25 letni jermenar Franc Korn ustrelil svojo 23 let staro ženo Henrieto, ker se je hotela ločiti od njega.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrene sočutja povodom smrti nepozabnega nam soproga, ozir. očeta, tasta, deda in brata, gospoda

Janeza Dimnika

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo.

Osobito se čutimo dolžne zahvaliti se preč. duhovščini za spremstvo sprevoda od hiše žalosti, slavni šentpeterski Marijini družbi in sl. K. s. izobraževal. društvu, ki sta se udeležila sprevoda z zastavo, ozir. vencem.

Prav toplo se zahvaljujemo tudi vsem ostalim mnogoštevilnim udeležencem pogreba ter končno vsem, ki so na ta ali oni način lajšali našo bol.

Jarše pri Ljubljani 2. febr. 1911.

Žalajoča redblina Dimnikova.

Proti katarom

sopilnih organ v, pri nahodu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočana je 38 12 II.

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravna alkalična kislina

katera se z uspehom rabi sama ali pomšana s gorkim mlekom.

Ta miloraztapljajoče, osvežujoče in pomirjivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v taeh slučajih posebno dobro obnese.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, felez. postala, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Sarabonu, Ljubljana, 11452-49

Razpisuje se služba

organista in cerkvenika

v Št. Lamberfu. Dohodki so: na mesec v gotovini K 43.—, štolnina in čedno stanovanje. Prošnje na župni urad Št. Lambert, p. Sava pri Lifi. 363 2

Naznanilo preselitve.

Prodajalna pisarna šentjanskega premogovnika preselila se je danes v II. nadstropje hiše gospoda Urbana Zupanca, Križevniška ulica št. 8.

343

Vsak dan sveže pustne krofe

priporoča

Jakob Zalaznik pekarija in slaščičarna

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Podružnice:

Kolodvorska ulica št. 6

Mestni trg št. 6.

Šivilja kot začetnica

s 1. februarjem se priporočam vsem cenjenim damam v trajno delo, po najmodernešem kroju. Spoštovanjem

Antonija Rihar, Kolodvorska ulica št. 35 I. nadstropje, levo.

361

Instruktor

za ljudskošolske predmete in citre, ki govori tudi hrvaško in italijansko, je na razpolago za nekaj ur v tednu. Več povedo v trgovini g. Fr. Igliča na Mestnem trgu. 356 2

Deklica

krščanskih starišev, ki zna dobro pisati ter računati in je večja tudi nekaj nemščine v govoru in pisavi, želi vstopiti kot začetnica v kako prodajalno na deželi za primerno plačo. Razume se tudi na gospodinjska dela. Naslov pri upr. tega lista.

Lep lokal

za trgovino se odda s 1. svečanom zraven trgovine Janko Češnika, Lingarjeva ulica.

Natančneje se poizve istotam.

Primeren lokal

v sredini mesta z vodovodom išče „Klub slov. amater-fotograf“ v Ljubljani. Ponudbe z vsemi pogoji je poslati na upravo lista pod šifro „Primeren lokal“. 372

Gramofone

najboljše vrste po najnižji ceni, posebno izvrstne avtomatične za gostilničarje priprave, priporoča

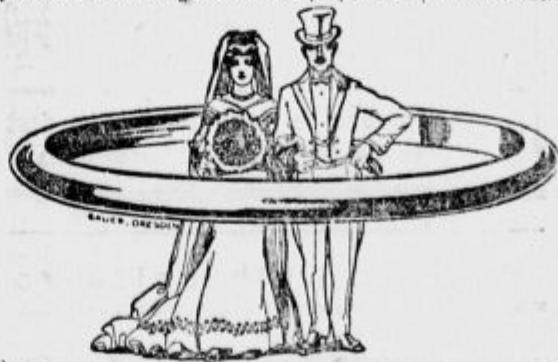
Ivan Baželj, Ljubljana

Marije Terezije cesta 11 (Kol.zej).

Ravnokar so izšle najnovejše plošče 25 cm. premera po K 3.50, 1000 igel samo 2 K. — Ceniki na zahtevo franko. 1 1

Poročne prstane

kakor tudi drugo zlatnino priporoča po nizki ceni

Fr. Z. Zajec, Ljubljana, Stari trg 26. 3873 Pošiljam cenike brezplačno. — 1

K dobičkanosni in brezkonkurenčni livarni bron in izdelkov

iščem družabnika

Dopisi pod „Zvonarija 30.000“ poštno ležeče Ljubljana. 356

Vabilo

na

XX. redni občni zbor

Posojilnice v Žužemberku

registrovane zadruga z neomneno zavezo

ki se bode vršil

v nedeljo dne 12. svečana 1911 ob 4. ur popoldne v zadrugi pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Predložitev in potrjenje letnega računa za upravno leto 1910.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

364

Načelnstvo.

Pozor delavstvo c. kr. tobačne tovarne.

Iz proste roke se prodaja hiša z vrtom obstoječa iz štirih stanovanj, oddaljena od tovarne 10 minut, stara 6 let, davka prosta v dobrem stanu. Najemnina letno 600 K. Odda se tudi eno stanovanje s tremi sobami in kuhinjo za majev termin. Cena 12.500 K. Naslov pove upravništvo „Slovenca“. 375

Mesečna soba

lepo meblavana, s posebnim vdom in izborno postrežbo se odda takoj. Več se poizve pri uprav. „Slovenca“ pod šifro 9. 368 3

Gospodična

večja pisarniškega posla, išče kako pošteno opravilo, katero bi opravljala na svojem domu ali drugje. Več se poizve pri uprav. ništvu Slovenca pod šifro 10. 369 2

Več lepih, za vile, zasebne kakor tudi delavske hiše primernih

stavbenskih parcel

je pod ugodnimi plačilnimi pogoji na prodaj. Zelo primerne so tudi za napravo kake gostilne ali trgovine. — Več se izve pri imejitelju JOSIPU PERDANU V LJUBLJANI. 278

Mladi ključavničarji

za ključavničarska dela dobe takojšnje in trajno delo pri „Kranjski tovarni za železnico“, družba z omejenim jamstvom v Kamniku. 373

Najcenejše dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana Pred Škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4. 3634 Popravila točno in ceno. 215

V svoji kleti imam 5—600 litrov izvrstnega

muškata

fine vrste za buteljke. Za izbornu kakovost se jamči. Kdor bi ga potreboval, naj mi piše po uzorec in ceno. Oddajam od 60 litrov naprej po povzetju. Kupec naj pošljejo posodo franko na postajo Bagni.—St. Stefan, Levade, Jutra. Dalje oddam na debelo 50 hekto dobrega belega vina.

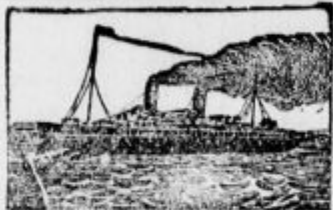
Ivan Antonac, posestnik in ligovec Levade pri Montone. Isfra.

362 2

Tovarna cementnih in glinastih izdelkov v Ilirski Bistrici

■ priporoča svoje izdelke kakor: razno-
vrstne **cevi, tlakovne plošče**
v vseh barvah, vse vrste **okrasov,**
podboje **orai in oken, na-**
grobne **spomenike, altarje,**
cementno **opeko, marmori-**
rane in navadne **stopnjice, kipe**
in sploh vse v to stroko spadajoče
predmete. Naročila se izvrše točno
in po najnižjih cenah. - Kakovost
izdelkov je izborna.

58

Ed. Šmarda
oblastveno potrjena po-
valna pisarna

Ljubljana, Dunajska c. 18
v novi hiši „Kmetova posejavnica“, nasproti „Figovca“
Izdaja važnih listov za vse razrede francosko-prekmorske družbe

Haure - New York

Vožnja traja samo 6 dni

Izdaja tudi vozne listke iz Amerike v staro
domovino, prireja posebne vlake in pre-
skrbi okrožne vozovnice (Rundreisebillet).

Zidna opeka

Večjo množino dobro žgane
rdeče zidne opeke se odda
pri stavbinski tvrdki Filip
Supančič, Ljubljana Šubi-
258 čeva ul. 5. 10

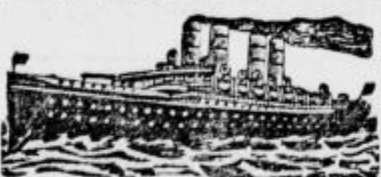
Najcenejše

modne površne in spodnje jopice,
spodnja krila, telovnike in vsakovrstne
druge pletenine, samo iz pristne naj-
finejše volne, vsakovrstne in najtrpež-
nejše nogavice, samo lastni izdelki, na
drobno in de-
belo 35% pod
navadno ceno,
priporoča

Franc Kos,
mehanična pletilna
industrija

v Ljubljani,
Sodna ulica
(blizu just. palače).

**V Ameriko
in Kanado**

zlozna,
cena
in varna

vožnja s **Cunard Line**
H 544 52 Bližnji odhod:

iz Trsta, domačega pristanišča: Ultonia 18. febr.,
Saxonia 4. marca, Pannonia 15. mar. 1911, iz Li-
verpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik,
28./1., 18./2., 11./3., 1911. Mauretania, 11./2., 4./3.,
25./3., 1011.

Pojasnili in vožne karte pri **Andreju Odasek**, Ljub-
ljana, Slomškove ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega.
Cena vožnji Trst-New-Jork III. razr. K 180—
za odraslo osebo všteti davek in K 100—
za otroka pod deset let všteti davek.

U. letnik
Slov. trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani
je izdalo 3518

Trgovski koledar za leto 1911.

Koledar je trgovcem in sodelavcem nepogrešno potreben.
Cena 1 K, po pošti 1 K 20 v.
Dobiva se pri društvu in vseh knjigarnah.

U. letnik

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puoh), Waffrad.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**

Ceniki zastoj in franko.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikovaška cesta št. 5

3641 se priporoča
potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdemo lepe, snažne in po
zimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K,
okusne jedi, dobro pijačo po ceni.

Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje.

Za zabavo služi **kegljišče**

Poleti sediš na senčnem vrtu.

V tem hotelu najdete vsak dan pri-
jetno slovensko družbo, posebno
v sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje **Lastnik Ivan Millonig.**
goste domači omnibus.

**Okusite pivo iz Češke
delniške pivovarne
v Čeških Budejovicah**

Je izborno, na plzenjski način
1592 varjeno.

**Zaloga v Ljubljani:
V. H. Rohrmann.**

ZALOGE:

Postojna: Emil pl. Garzaroli;
Trnovo: Rudolf Valenčič;
Reka-Sušak: Ante Sablich;
Trst: Schmidt & Pelosi;
- - Pulj: Lacko Križ - -

Naznanilo!

Podpisana usojam se vsem cenjenim
gostom in p. n. občinstvu vljudno nazna-
niti, da z dnem 5. februarjem t. l.

opustim

gostilno pri „Zlati ribi“

ker prevzamem

RESTAVRACIJO „PRI LEVU“
na Marije Terezije cesti št. 16.

Zahvaljujoč se za dosedaj
mi izkazano naklonjenost ter
priporočujoč se za isto tudi
v prihodnje, beležim z odlič-
nim spoštovanjem

**Vabilo
na odhodnico**

ki se vrši
dne 4. februarja t. l.
povodom preselitve
k „LEVU“
pri „ZLATI RIBI“.

Priporočilo!

Podpisana si dovoljujem cenjenim
gostom in p. n. občinstvu vljudno nazna-
niti, da z dnem 5. februarja t. l.

prevzamem

gostilno „pri Levu“

MARIJE TEREZIJE CESTA 16

(Zaloga puntigamskega piva)

ter se za mnogobrojne posete,
zagotavljam točno in solidno
postrežbo tako glede pijače,
kakor tudi izborne kuhinje,
priporočam z odličnim spo-
štovanjem

**Restoracija
pri „Zlati ribi“**

BETI PILKO-KOS

**Restoracija
„pri Levu“**

Posebno se priporoča slavnim društvom za prirejanje veselice in shodov.
Na razpolago je velika dvorana in jako lep, senčnat vrt ter kegljišče.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna

za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

3143 52—1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Kurzi efektov in menjic.
dne 3. februarja 1911.

Skupna 4% konv. renta, maj—no- vember	93-10
Skupna 4% konv. renta, januar —julij	93-05
Skupna 4-2% papirna renta, fe- bruar—avgust	97-20
Skupna 4-2% srebrna renta, april —oktober	97-10
Avstrijska zlata renta	116-30
Avstrijska krona renta 4%	92-95
Avstrijska investic. renta 3 1/2 %	82-95
Ogrska zlata renta 4%	111-65
Ogrska krona renta 4%	91-95
Ogrska investicijska renta 3 1/2 %	81-15
Delnice avstrijsko-ogrsko banke	18-94
Kreditne delnice	676—
London vista	240—
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117-32 1/2
20 mark	23-48
20 frankov	18-99
Italijanski bankovci	94-50
Rubli	2-53 1/2

**Najcenejše in najbolj učinkujoče
odvajalno sredstvo!** 3373

Filipa NEUSTEINA
poslajeno odvajalno **kroglice**

(Neusteinove Elizabetne kroglice.)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo pred-
nost te kroglice, prosta vsakih škodljivih primesi,
vporablja se s največjim uspehom pri boleznih v
spodnjem delu telesa, lahko odvajajoče, kri čisteče;
nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem
povsem neškodljive **zaprte** — izvor pre-
vo, da bi preprečilo mnogih bo-
lezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo otroci.
Škatlica s 15 kroglicami stane 30 vin., ovoj z 8
škaticami - torej 120 kroglic - stane le 2 kroni.
Če se pošlje naprej K 2-45, se pošlje franko 1 ovoj.

Svarilo! Nujno se svari pred po-
narejanji. Zadrževanje Fi-
lipa Neustaina odvajalne kroglice
pristne le, če nosi vsaka škatla in navodilo
našo zakonito varstveno znamko v rdeče-
črnem tisku »Sv. Leopold« in podpis: **Filip
Neustein, Apoteke.** Naše trgovsko
sodniško zavarovane embalaže morajo imeti
našo trdiko

Filipa Neustaina lekarna
„pri sv. Leopoldu“
Dunaj I., Plankengasse 6.

Zaloga v Ljubljani: **Rihard Sušnik**, lekarnar,
in v več drugih lekarnah.

IV. RACIN, Polhov Gradec pri Ljubljani izdelovalnica harmonijev

po najnovšem ameriškem sistemu. Izdeluje
vsakovrstne harmonije za cerkve, šole, dom
in pevska društva. Dobijo se tudi posamezni
kosi harmonija. 3699

Cenik gratis in franko.

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev
LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta št. 6.
Ceniki franko.

CenoPosteljnoPerje

1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbe-
lega K 2-80, belega K 4, finega K 6, naj-
boljšega skubljenega K 8, sivga puha K 8,
belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg
nadje poštne prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene,
iz zelo gostega jako trpežnega rdečega,
modrega, belega ali rumenega inlet-nanaing-biaga i per-
nica vel. 180x110 cm z biazinami, velikost 80x58, napol-
njena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom
K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16,
vzglavnica K 3, 5-56, 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15,
18, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 4-56, 5, 5-56.
Spod. pernica iz grada 180x110 cm K 13, 15. Razposila
proti povzletju pošta, prosilo pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1009. Češki les.
Za neugajajoče denar nazaj ali se biago zamenja. — Ce-
niki o žimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem po-
stelnem biagu zastoj in poštne prosto. 2293

Poročni prstani

močni v zlatu, na tr-
pežnosti neprekosljivi,
1 par od 7 K naprej
v modernih fasonah,
graviranje brezplačno
FR. CUDEN
urar in trgovec
Ljubljana
samo Prešernova ulica šte. 1.
Največja zaloga stenskih ur. — Ceniki
zastoj tudi po pošti. 121

NOVA REPUBLIKANSKA STRANKA NA ŠPANSKEM.

Sedaj, ko je najhujši razpor na španskem med ekstremnimi strankami, je brezdvomno zanimivo, zvedeti nekoliko podrobnosti o posameznostih tega boja, ki traja že tri mesece, odkar je nastal očiten razdor med republikancem Arharate, radikalcem Leroux in Iglesias Pablo. Da je ta razdor moč vplival na javnost, je umevno. Spominjamo se ob tej priliki, v katerih razmerah je nastala republikanska stranka v Barceloni. Ustanovila se je pred nekaj leti, ko so bile razpisane občinske volitve v glavnih mestih Katalonije. Koalicija radikalcev, republikancev in socialistov je umela polastiti se vsled izvežbanega terorizma in brezpriznanosti konservativcev vseh važnih upravnih mest v Kataloniji. Leroux, ki je bil duševni voditelj koalicije, je postal še nekaj časa po volivni gonji absolutni gospodar takozvane republikanske stranke. Spočetka se mu je poročilo vsled svoje enerģije in spretnosti dovolj brzdati razburljive nagibe svojih političnih prijateljev ter se prepko upirati proti neupravičenim zahtevam katalonskega delavstva. — Njegova moč pa ni trajala dolgo. Republikanska in socialistična stranka se kmalu naveličali njegovega vodstva ter niste hoteli ničesar več čuti o diktaturi Lerouxa. Sprva so se pojavljali proti njemu le posamezni in negotovi glasovi, ki so pa pozneje postajali vedno glasnejši in konkretniji. Predbacivalo se mu je protekistično gospodarstvo in podkupljivost. Dolžili so ga, da je poneveril veliko vsoto denarja, ki so ga poslali v Ameriki bivačim Španci v domovino v svrhu proklamiranja republike. Leroux je tudi posegel, da se je oddala izvršitev vodstva v Barceloni nekemu notoričnemu sleparju. Pri tem delu, ki je bilo s 10 milijoni franki prelinirano, je imel podjetnik 25 milijonov čistega dobička in govori se o 10 milijonih tega denarja, da se je krikotalil v Lerouxev nep. Ko je postala ta škandalozna afera znana, so vložili republikanci in socialisti v madridskem državnem zboru interpelacijo, v kateri so zahtevali ksemplarično kazen za Lerouxa ter obenem izjavili, da nimajo ž njim ničesar skupnega. Milijonar Leroux je ustanovil novo stranko, pristno radikalno katalonsko stranko. Toda njegova slava se je kljub temu nagibala koncu. Razdor med radikalcem in republikanci ima vendar večji pomen kot je videti na prvi hip. Ta razdor je bližal katalonske republikance z republikanci ostalih španskih provinc. Do zadnjega časa so katalonski republikanci tvorili stranko sami zase. Kratevni interesi so jih ločili od drugih republikancev. Sedaj hočejo stvoriti obliko, v kateri bi vsi španski republikanci enotno nastopali. Socialistu Pablo Iglesias in njegovim pristašem je nova republikanska stranka simpatična, kot trdijo sami. Republikanci pa, kot je videti, niso posebno veseli teh simpatij rdečih »sodrugov«. Eden izmed ustanoviteljev nove republikanske stranke, katalonski poslanec Zuereta, je rekel tozadevno: »Pozdravljamo z veseljem moralno podporo socialistov, bomo pa a priori odločno zavrnil vsako socialistično umešavanje v naše strankine zadeve.« Nova republikanska stranka ima pač svoj program, dvomljivo pa je zelo, če se ji bo posrečilo držati svoje ljudi skupaj. V interesu španske monarhije je, da se njeno prijateljstvo s socialisti prej ko mogoče razdere ter da nastane med obema strankama boj.

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče
-- za krojno risanje --
Franja Jesih
Ljubljana, Stari trg št. 28.
Dobi se tudi kraj po životni meri.

Kuharica

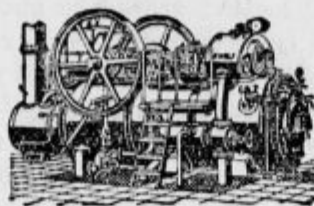
boljše kmečke hiše želi vstopiti v kako župnijo. Razumna je popolnoma v kuhi, šivanju, vseh, kar mora znati vsaka ženska, kodobra, skrbna in skromna gospodinja. Je zanesljivo poštna, pridna in lepega, mirnega vedenja. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava Slovenski pod šifro 150. 349 5

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in **KREDITNIH PISEM**
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF MAGDEBURG- BUCKAU

Podružnica na Dunaju: III. Am Heumarkt št. 21.

Patentni vročeparni lokomobili
z brezventilnim preciznim upravljenjem.
Originalno strojedelstvo Wolf 10-800 k. s.
obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom, za industrijo in poljedelstvo.

3329-26

Dosedaj izdelanih na 720.000 k. s.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figouca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmojdernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3314

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na **štedilna ognjišča in peči**

preproste in najčinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

C. kr. izvedenec in učitelj „Glasbene matice“

LJUBLJANA

ALFONZ BREZNIK

3464 (1)

Kongresni trg št. 13

Največja, najstarejša in edina domača tovarna in izposojevalnica klavirjev in harmonijev. Velikanska zaloga vsega glasnega orodja, kakor: violina, ceter, kitar, tamburice, harmonik, klavirski itd., najbolj. strun (tudi Weicheld) ter muzikalij. Prodaja na čisto roko majhne obroke tudi brez zadatka, tako, da je vsakomur dana prilika, izogniti se vsiljivemu »popolnemu« ter si na najugodnejši odplačevanja nabavi instrumente prve vrste. Dobra firma klavirjev Czajka, Höpfer & Heitzmann, Stelzhammer in Böcker ter Höpfer in Mauborg (amer. harmonij) so svoje zastopstvo za Kraljico meni poverile in imam le jaz izključno edini te znamenite instrumente v največji zalogi in izbiri. 10letno pisarno jamstvo. Popravila in uglaševanja klavirjev in vseh glasbil po najnižjih cenah. Stari klavirji se najugodnejše jemljejo v zameno. Najnižja izposojevalnica.

Podjetje betonskih stavb!

BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje, vodometrov, korit in vodovodnih mušjev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropne. — Zaloga kameninastega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopstvo svodov patent „Thru“

365 (35)

Svoj izdelek **ostro žgane**

strojne, zidne in zarezane strešne

OPEKE prve vrste priporoča **J. Knez v Ljubljani.**

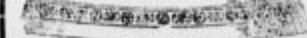
Sprejme tudi zastopnike za razprodajo zarezanih strešnikov.

Tovarna za kovinsko blago in zvonolonica

J. HILZER & KO.

Dunajsko Novomesto. Telefon 145.

se priporoča za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvonila vsake velikosti in glasu, jamstvo za določeno in poln glas, najčistejšo vglasitev in najboljši material. Stojala za zvonove iz kov. železa ali lesa. Lahkotno zvonjenje, najbolj način teka, Nagla izvršitev, najnižje cene. Ugodni plačilni pogoji. Stari nerabni zvonovi se sprejmo v prelitje, ravnotako se izdelujejo železna stojala najboljše konstrukcije z dolgoletnim jamstvom. Proračuni in projekti vsak čas zastoj in franko na razpolago, enako tudi priporočila kakor tudi priznana pisma. 2075

Najnovejša trgovina glasovirjev

G. F. Jurásek

2711

prvi in edini češko-slovenski uglaševalec glasovirjev in trgovac

Ljubljana, Poljanska cesta 13/1

priporoča glasovirje, planine, harmonij nepresežne v dobri kakovosti glasu in solidni sestavi. Vsa v to stroko spadajoča popravila, kakor tudi uglaševanja vseh sistemov glasovirjev izvršuje po jako nizkih brezkonkurenčnih cenah. Imenovana trdka vzame stare glasovirje v račun za najvišjo ceno, ako se pri nji kupi nov glasovir. Za vsak pri njej kupljen instrument jamči imenovana trdka 10 let. „Glasbeni Matici“ in drugim slov. zavodom uglašuje glasovirje edinele

koncesionirana trdka Jurásek.

Gospodična

se sprejme takoj v stalno službo, ako je spretna in navadnem knjigovodstvu za tukajšnjo obrt in zmožna obeh jezikov. Ponudbe z zahtevo plačila pod šifro: F. T. 100, poste restante Ljubljana do 10. februarja 1911. 264

Pekarija, slaščičarna
in kavarna

JAKOB ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

Filialke:

Glavni trg št. 6.

Kolodvorska ul. št. 6.

1810 (52-1)

Zlatnina

srebrnina, dragulji v raznovrstnih okusnih vzorcih in po priznanih nizkih cenah. — Za

ženine in neveste

velika izbira ur, prstanov, uhanov, verižic, obeskov, zapestnic, raznega namiznega orodja, cvetličnih vaz i. dr.

I. VECCHIET

zlatar nasproti glavne pošte
Ljubljana, Selenburgova ul.

Lastna delavnica. — Nakup in zamena stare zlatnine in drugega kamenja.

274

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA

„MERCUR“ OSREDNJA MENJALNICA:

DUNAJ I., WOLLZEILE 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Dúchov, Gabionza, N. Grafitz, Krakov, Litomerice, Moravski Zumberg, Mödling, Meran, Novi Jičin, Pízen, Praga, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvilava.

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d. Zavarovanja proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev Prospekte in cenike promij zastoj in franko.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, „Gothland“, „Marquette“, „Menominee“, „Maniton“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpom in New-Yorkom, so snažnosti, izborna hrana, vpludna postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.
Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katere pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik
Franc Dolenc
v Ljubljani,
Kolodvorske lce odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“ 188 (52-1)

Tovarna za stroje Andritz akc. dr. Andritz pri Gradcu (Štajersko).

2657

gradi kot specialitete

52

parne stroje, vodne turbine, sesalke, škipce in transmisije najmodernejše vrste in najsolidnejše izpeljave.

Livarna za železne, jeklene in kovinske predmete po lastnih ali vposlanih modelih.

Ponudbe vsak čas radevolje in brezplačno.

Zastopnik: J. Mikula, ingen., Cigaletova ulica 7, Ljubljana.

Združeni čevljarji v Ljubljani

Wolfova ulica šte. 14

priporočajo za zimsko sezono svojo

bogato zalogo obuval

vseh vrst moških, ženskih in otroških, domačega in tujega izdelka. — Gumi za pete, vrvice, zaponke, čistila itd. vedno v največji izbiri. — **Specialisti za nepremočljive louske in turistovske čevlje.** — Izdeluje se tudi po meri v lastni delavnici, ter se sprejemajo tudi popravila. — Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenovnike!

lastnik prve največje slovenske svečarne
v Gorici
ulica sv. Antona šte. 7.

Priporoča prečistiti duhovščini, slav. cerkvenim oskrbništvom in p. n. slavnemu občinstvu

3315

čebelno-voščene sveče, zvitke, kadilo, med itd. itd.

Kakovost izdelkov in nizke cene izključujejo vsako konkurenco.

Pivovarna Mengeš

ustanovljena
leta 1818.

JULIJ STARE

ustanovljena
leta 1818.

Zaloga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 19. (Telefon št. 248.)

priporočajo svoje izborni vležano marčno, dvojno marčno in bavarsko pivo v sodčkih in steklenicah.

274 1

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Dekle z biseri. Povest iz Neronove dobe. 13. zvezek ljudske knjižnice. K 2-20, vezano K 3-20. — Navedena povest je istinito biserna povest, ki bo bralca privezala nase z neodoljivo silo in se mu po svoji krasni vsebini neizbrisno vtisnila v spomin.

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. K 3-—, elegantno vezano K 4-—. — Ze dolgo smo občutno pogrešali točnega navodila za olikano in oglašeno vedenje v družbi, kajti ne le naše ljudstvo, temveč tudi izobraženec mora imeti vočkrat pri roki zanesljivega svetovalca, kako mu je pri tej in oni priliki v družabnem življenju nastopati, da se ne zameri in ne pride v zadrego. Tej potrebi bo ta knjiga v vsakem oziru odpomogla.

Sociologija. Spisal dr. A. Ušeničnik. K 8-50, vezano K 10-80. — Celo veliki narodi nimajo dela, ki bi se moglo po znanstveni temeljivosti in obsežnosti ter po strokovni popolnosti meriti z navedenim delom našega domačega učenjaka. Dr. Ušeničnikovo sociologijo smemo s ponosom uvrstiti med najodličnejša dela svetovne znanstvene literature.

Poezije Anton Medved-ove.

I. del K 3-80, elegantno vezano K 5-—; — II. del K 4-—, elegantno vezano K 5-40. Poezije Medvedove, ki je pač ena naših najkrepkejših in najizrazitejših pesniških individualnosti, so v kras vsakemu slovenskemu domu.

Leposlovna knjižnica:

1. zvezek: Razporoka. Pavel Bourget. — Kalan. Roman. K 2-—, vezano K 3-—.
2. zvezek: Stepani kraj. Ivar Turgenjev. Svirjejevič. Povest. Hiša ob Volgi. S. Stepnjak. — Josip Jurca. K 1-20, vezano K 2-20.
3. zvezek: Straža. Fran Virant. — Boleslav Prus. Povest. K 2-40, vezano K 3-40.
4. zvezek: Ponizani in razžaljeni. F. M. Dostojevski. — Vladimir Levstik. Roman v štirih delih in z epilogom. K 3-—, vezano K 4-20.
5. zvezek: Kobzar. Taras Sevdenko. — Josip Abram. Izbrane pesmi. Z zgodovinskim pregledom Ukrajine in pesniškim življenjepisom. K 2-40, vezano K 3-60.
6. zvezek: Moč Simone. Champol. — V. Levstik. Roman. K 1-90, vezano K 3-—.
7. zvezek: Hajdamaki. Taras Sevdenko. — Josip Abram. Poem z zgodovinskim uvodom o hajdamaščin. (Kobzar II. del.) Broširano K 1-50. (VI. in VII. zvezek skupno K 3-40, vez. K 4-50.)
8. zvezek: Dolina krvi. (Glenanaar.) A. Sheehan. — Fran Bregar. Povest iz irskega življenja. K 4-20, vezano K 5-80.
- Kacijanar. Anton Medved. Tragedija v petih dejanjih. K 1-40, vezano K 2-40.
- Roma. Silvij Sardenko. Poezije. K 2-—, vez. K 3-20.
- Andrej Hofer, tirolski junak. Fran Rihar. Ljudska igra v petih dejanjih s predgovorom in sklepno sliko (18 moških, 4 ženske vloge). K —80, deset izvodov K 5-—.
- Črna žena. Povest iz domače zgodovine. K 1-40, vezano K 2-—.

Ljudska knjižnica:

1. zvezek: Znamenje štirih. Conan Doyle. Londonska povest. K —60, skupaj vezan z II. zvez. K 1-80.
  2. zvezek: Darovana. Alojzij Dostal. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. K —60, skupaj vezan s I. zvezkom K 1-80.
  3. zvezek: Jernač-Zmagovač. Henrik Sienkiewicz. — Fran Virant. Povest. — Med plavci. Artur Achleitner. Povest tirolskega gorskega župnika. K —60, skupaj vezan s VI. zvezkom K 1-40.
  4. zvezek: Malo življenje. Dr. Fran Detela. Povest. K 1-—, vezano K 1-90.
  5. zvezek: Zadnja kmečka vojska. Avgust Šenoa. Zgodovinska povest iz leta 1573. K 1-60, vezano K 2-60.
  6. zvezek: Gozdarjev sin. Fran S. Finžgar. Povest. K —20, skupno vezano s III. zvezkom K 1-40.
  7. zvezek: Prihajač. Dr. Fran Detela. Povest K —90, vezano K 1-70.
- Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam tu slika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobo in težavami ter nam predloži ljudstvo resnično tako, kakršno je.
8. zvezek: Pasjeglavl. Alojzij Jirasek. Zgodovinska povest. — Kristusove legende. 1. Vodnjak modrih mož. — 2. Betlehemsko detece. — 3. Sveta noč. — 4. Beg v Egipt. — 5. V Nazaretu. — 6. V templju. — 7. Taščica. —

8. Naš gospod in sveti Peter. K 2-20, vezano K 3-20.

Velika zgodovinska povest kmečkega punta na Češkem.

9. zvezek: Alešovec. Kako sem se jaz likal. I. del. K 1-20, vezano K 2-—.
  10. zvezek: Isto II. del. K 1-20, vezano K 2-—.
  11. zvezek: Isto III. del. K 1-20, vezano K 2-—.
  12. zvezek: Dolžan. Iz dnevnika malega poredneža. K 1-40, vezano K 2-30.
  13. zvezek: Haggard. Dekle z biseri. K 2-—, vezano K 3-20.
- Povesti slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo. Andrej Kalan. Nova zbirka. I. zvezek. K —80.
- Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flav.) J. Spillmann J. D. Zgodovinski roman. 2 dela. K 3-80, vezano K 5-40.
- Za križ in svobodo. Igrokaz v petih dejanjih (6 moških in 1 ženska vloga). K —50, pet izvodov in več po K —35.
- Posebno za mladeniška društva pripravna igra polna navdušenja za krščanska načela. Slovanska apostola. Sardenko. Zgodovinska igra. Ob 1025 letnici Metodove smrti (885—1910). K 1-20.
- Slonček o sv. Cirilu in Metodu. Ob 1025 letnici Metodove smrti (885—1910). K 1-—.
- Krek. Turški križ. (Igra v štirih dejanjih.) — Tri sestre. (Igra v treh dejanjih.) K 1-—, 10 izvodov K 8-—.
- Vsebinska obeh, za mešane vloge prirejanih iger, je tako zanimiva ter za oder tako slajno prirejena, da se bodeta radi svoje lahke uprizorljivosti gotovo kmalu osvojili naše ljudske odre.

Zbirka ljudskih iger: dosedaj 11 zv. po K —80.

Ta zbirka je zlasti za naša izobraževalna društva, pa tudi za druge odre ljudskega in diletanškega značaja neobhodno potrebna; igre se dajo vse brez posebnih pripomočkov lahko uprizoriti.

Vsebinska:

1. zvezek: Se začasno ne dobi.
2. zvezek: 1. Vedeževalka. Gluma v enem dejanju. (6 moških vlog.) — 2. Kmet-Herod ali gorjé mu, ki pride dijakom v roke! Burka s petjem v dveh dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Župan sardamski ali Car in tesar. Veseloigra v treh dejanjih. (10 moških vlog.) — 4. Jeza nad petelinom in kes. Veseloigra v dveh dejanjih za dekleta. (5 ženskih vlog.) K —80.
3. zvezek: 1. Mlini pod zemljo ali zadnje ure poganstva v Rimu. Igra v petih dejanjih. (10 moških oseb.) — 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. (11 moških vlog.) — 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. (12 ženskih vlog.) K —80.
4. zvezek: 1. Dr. Vseznal in njegov sluga Stipko Tiček. Veseloigra v dveh dejanjih. (8 moških vlog.) — 2. Vaški skupuh. Igrokaz v treh dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Novi zvon na Krčinah ali srečna sprava. Selska igra v treh dejanjih. (8 moških vlog.) — 4. Zakleta

soba v gostilni pri „zlato goski“. Burka

- enem dejanju. (6 ženskih vlog.) K —80.
  5. in 6. zvezek: 1. Garcia Moreno. Založila v petih dejanjih. (16 moških vlog.) — 2. Krmar pri zvitem rogu. Burka v enem dejanju. (5 moških vlog.) — 3. Kukavica modrica ali boj za doto. Veseloigra v štirih dejanjih. (8 ženskih vlog.) — 4. Sveta Cita. Slika iz njenega življenja v treh dejanjih. (9 ženskih vlog.) — 5. Pri gospodi. Salogr v dveh dejanjih. (5 ženskih vlog.) — 6. Cvetljara. Veseloigra v treh dejanjih. (6 moških vlog.) — 7. Kmet in fotograf. Komičen prizor. (3 moške vloge.) — 8. Kovačev studen. Burka. (6 moških in 1 ženska vloga.) K 1-60.
  7. in 8. zvezek: 1. Sinovo maščevanje ali spoštuj očeta. Igrokaz v treh dejanjih. (8 moških vlog.) — 2. Za letovišče. Burka enodejanska. (12 moških vlog in 2 otroka.) — 3. Občinski tepček. Veseloigra v treh dejanjih. (13 moških vlog.) — 4. Dve materi. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih. (12 ženskih vlog.) — 5. Nežka z Bleda. Narodna igra v petih dejanjih. (19 ženskih vlog.) — 6. Najdem hči. Igra za ženske vloge v treh dejanjih. (9 ženskih vlog.) K 1-60.
  9. zvezek: 1. Na Betlehemskih poljanah. Božična igra v treh dejanjih. (9 moških vlog.) — 2. Kazen ne izostane. Igra v štirih dejanjih. (5 moških vlog.) — 3. Očetova kletva. Igra v treh dejanjih. (16 moških vlog.) — 4. Čašica kave. Veseloigra v enem dejanju. (8 ženskih vlog in dva otroka.) K —80.
  10. zvezek: 1. Fernando strah Asturije ali izpreobrnjenje roparja. Igrokaz v treh dejanjih. (11 moških vlog.) — 2. Rdeči nosovi. Burka v enem dejanju. (7 moških vlog.) — 3. Zdaj gre sem, zdaj pa tja. Burka v enem dejanju. (5 moških vlog.) — 4. Poštna skrivnost ali začarano pismo. Burka v enem dejanju. (7 moških vlog.) — 5. Strahovi. (3 ženske vloge.) K —80.
  11. zvezek: 1. Večna mladost in večna lepota. Igrokaz v treh dejanjih. (14 ženskih vlog.) — 2. Repoštev, duh v krkonoskih gorah ali vsega je enkrat konec. Carobna burka v petih dejanjih. (9 moških vlog.) — 3. Prepirljiva soseda ali boljše je kratka sprava kot dolga pravda. Burka v enem dejanju. (4 moške vloge.) K —80.
  12. zvezek: (Za ženske vloge: Izgubljen sin. V. ječi. Pastirici in kralji. — Za ženske vloge: Ljudmila. Planšarica.) K —80.
  13. zvezek: (Za ženske vloge: Vestalka. Smrt Marije Davice. Marijin otrok.) K —80.
  14. zvezek: (Za ženske vloge: Junaška deklica. Devica Orleanska. — Za moške vloge: Sv. Boštjan. — Za otroške vloge: Materin blagoslov.) K —80.
  15. zvezek: (Za ženske vloge: Fabiola in Neža. — Za moške vloge: Turki pred Dunajem.) K —80.
- Navedene igre so si vsled lahke uprizorljivosti in krasne vsebine v najkrajšem času osvojile vse naše domače odre.

Vse te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, v knjigarni „Mirija“ v Kranju in I. Krajec nasl. v Novem mestu.